

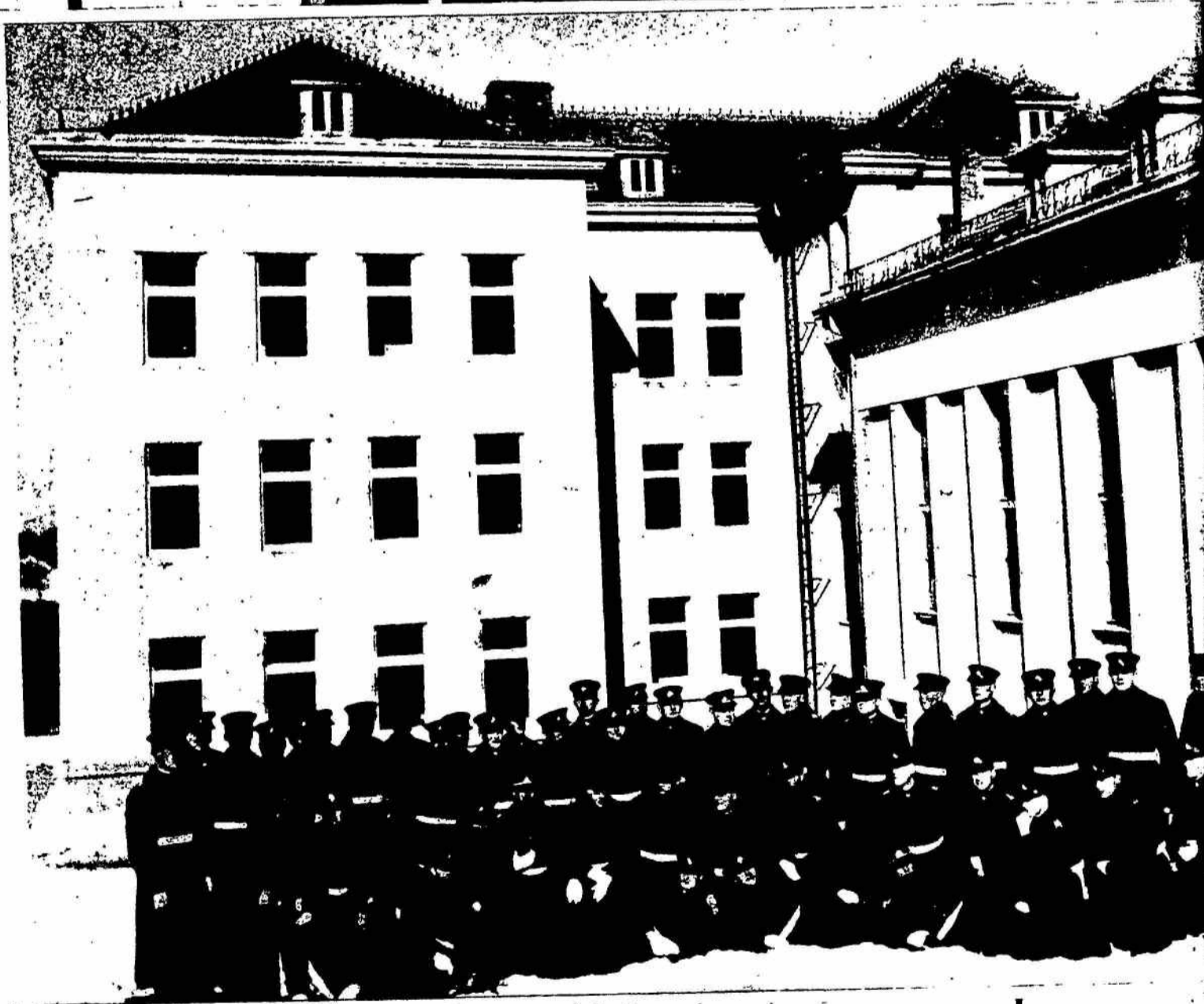

KARAY 10

1940

Beržai ir lūtai V. D. Karo
Muziejaus sodelyje. — Mūsų
pramonės rajonas Kaune,
Zalčiausko nuotraukos. —
(Dešinė) Mūsų oro did-
vyrių Dariaus ir Girėno
mauzoliejus Kauno kapinė-
se, Iz. Girčio nuotrauka.
— Mūsų kariūnai prie savo
mokyklos rūmų, Vyt. Ma-
želio nuotr. — Mūsų pasienio
policijos laivai Šventosios
uoste, P. Labanausko
nuotrauka

JAUNAM KAREIVIUI

Iš civilinio gyvenimo, iš savo šeimos tu atėjai į kitą gyvenimą — karinį, įstojai į didesnę šeimą — kariuomenę. Atėjai į ją ne naštos nešti, bet atlikti garbingą pareigą — pasiruošti ir išmokti ginti savo Tėvynę, savo kraštą, kuris tau yra už viską brangesnis. Kariuomenės uždavinys iš tavęs padaryti kovotoją, duoti tau žinių, reikalingų kautynėse. Karininkai ir puskarininkiai yra ne tik tavo viršininkai ir auklėtojai. Kautynėse jie bus ir tavo vadai.

Nuo to laiko, kai tu užsidėjai karinę uniformą, tu vadiniesi garbingos Lietuvos kariuomenės narys — karys. Žinok, kad kario vardas nėra šiaip sau vardas. Tas vardas per visą tavo tarnybą neturės būti suterštas ir tu privalai garbingai jį nešioti, turi didžiutis, kad esi Lietuvos karys. Nors tu esi dar pradžioje karinio mokslo, dar ne visos tavo pareigos tau žinomos, bet jau nuo šios dienos įsidėk širdin tuos žodžius, kuriuos, gal būt, tu jau esi skaitęs tavo kazemate iškabintame šūky:

„Drausmingas, karštai mylįs Tėvynę ir pasiryžęs dėl jos mirti, narsus, stiprios valios, pasitikįs savimi ir savo vadais, kantrus, patvarus ir atkaklus — toks buvo Lietuvos kovotojas Nepriklausomybės kovose, toks jis turi būti visada ir toks jis bus (P-51)“.

Tie žodžiai puikiausiai nusako, kas tu esi. Tai yra žodžiai testamento, kurį tau parašė Nepriklausomybės kovų audrose žuvęs tavo brolis, toks pat karys, koku tu esi dabar. Jis žuvo tada, kad vergavusi tavo Tėvynė prisikeltų ir kurtų amžinąją Lietuvą.

Kova už būvį buvo visada ir bus ateity. Kodėl tu tarnauji kariuomenėje, kam mokaisi vartoti ginklą?

Gilioje senovėje, kad ką nors nugalėtum, užteko paprastos lazdos, akmens, ieties, kirvio, strėlės. Bet ilgainiui, tobulėjant įvairiems mokslams, tobulėjo ir kovos dėl būvio būdai — technika. Atsirado geresnių ginklų, galingesnių karo mašinų. Kad nugalėtum

priešą, reikėjo lavinti kovotojų fizines, dvasines jėgas ir techninių priemonių (ginklų, mašinų) vartojimą. Tai sudarė ir dabar sudaro viso karui parengimo pagrindą.

Kiekvienas jaunas kareivis nuo pat pirmų dienų ruošiamas svarbioms kovotojo pareigoms. Kariuomenė, žinoma, plačiau užsimoti negali, nes, kita vertus, jai svarbu, kad kovotojas, reikalui esant, mokėtų elgtis kautynių lauke. Kautynėms kovotojas paruošiamas ne tik fiziškai, bet kartu ugdomos ir jo dvasinės savybės, nes Pėst. statutas II dalis 721 § (P-51) sako:

„Šių dienų kautynėse, kur viską, rodosi, daro technika, kovotojo vaidmuo ne mažesnis, bet dar didesnis. Visos techninės priemonės — tik priemonės, o jų dvasinis variklis — kovotojas, kuris ir nulemia kautynes.“

Kautynių lauke kiekvienas kovotojas turi visada atsiminti, kad jo rankose Tėvynės likimas, ir šventai eiti savo pareigą. Koku tu turi būti? Koks buvo kovotojas Nepriklausomybės kovose — tu žinai. Dabar atėjo eilė tau parodyti savo veidą:

1) *Mylėk savo Tėvynę.* Žinok, kad ta meilė turi reikštis ne tik meile ir atsidavimu savo Tėvynei, jos papročiams, kalbai, bet ir darbu. Tu privalai rūpintis jos ateitimi.

2) *Būk drausmingas.* Su drausme — kariuomenės pagrindu, tau jau teko susitikti iš pat pirmųjų dienų. Apskritai, drausmė — uždėtų normų (įstatymų, įsakymų) vykdymas. Jau nuo pat pirmų karinės tarnybos dienų turi būti drausmingas ne tik išoriniai, bet ir vidiniai. Žinok, kur nėra drausmės, ten nėra ir tvarkos.

3) *Būk narsus.* Sugebėk nugalėti baimės jausmą. Kariui, ypač kautynėse, nedera drebėti prieš priešą.

4) *Būk klusnus.* Neprieštarauk viršininko valiai. To reikalauja drausmė. Ypač kautynėse.

5) *Pasiiaukok, jei reikia.* Pakelk nemalonumus. O jei reik, tai ir žūti nebijok kilniam tikslui ir kitų

Darbas aerodrome

J. Miežlailškio nuotr.

NUODAI IR SVEIKATA

Praeitame „Kario“ nr. trumpai pasvarstėme alkoholio kenksmingumą kariui, jo atsakingoms pareigoms ir garbingam vardui. Tačiau kiekvienas bent kiek šviesnis žmogus, nežiūrind kaip dažnai svaigiuosius gėrimus jis vartotų, jaučia ir, gal būt, gerai supranta, kaip labai alkoholio nuodai yra žalingi žmogaus sveikatai. Brangiausias žmogaus turtas ir vienintelis pagrindinis laimės šaltinis yra sveikata. Negaluojuot arba suirus žmogaus sveikatai, jis atitinkami nustoja galimumo dirbti. Na, o nedirbdamas, žmogus savaime tampa materiališka ir morališkai nelaimingas. Taigi protingai saugoti savo sveikatą yra kiekvieno žmogaus viena svarbiųjų gyvenimiškųjų pareigų.

Be jokių ilgesnių įrodinėjimų esam patyrę, kaip blogai jaučiamasi po žymesnio svaigalų pavartojimo, kokia liūdna ir sunki esti „pagiriojimo“ diena. Na, o pamikime įvairius sunkesnius dažnai geriančiojo vien tik išviršiniai matomus negalavimus, tai jau pakaks įsitikinti, jog alkoholis, vartojant apsisvaiginti, yra tikras mūsų brangiausios gėrybės — sveikatos baises ēdikas ir tylus žmogaus visiško nualinimo organizatorius.

Taigi nei senas visose tautose svaigiųjų gėrimų vartojimo įprotis, nei tariamojo vaišingumo tradicija, nei pagaliau reikalas po įtempto darbo žmogui išsiplaškyti — nepateisina dažnesnio ir besaikio alkoholio

naudai. Žinok, kad Tėvynės gerovė, jos laisvė reikalauja ir kraujo aukų.

6) *Būk sumanus.* Įvairiose aplinkybėse, ypač kautynių metu, sugebėk surasti greit ir tikslią išeitį.

Aukščiau minimų savybių tu, gal būt, ir neturi, bet kariuomenėje jos bus tavy skiepijamos. Tai tavo viršininkų - auklėtojų pareiga.

Be to, jau dabar paklausk savęs, ar sugebi save valdyti. Koks tavo būdas? Ar ramus esi, šaltakraujis. Kautynėse tik toks būsi geras kovotojas.

vartojimo. Atvirksčiai, tas amžinas šios blogybės skverbimasis ir plitimas į plačiąją visuomenę, į jaunąją kartą, kaip tik verčia nuolatos budėti, svarstyti ir atremti šį tikrąjį ne tik atskiro žmogaus, šeimos, bet ir visos tautos ir valstybės pavojų. Aišku, kad tautos sveikatingumas yra viena pagrindinių jos ateities ir pagaliau jos saugumo sąlygų. Tuo būdu, stiprinantis ir spiriantis visose srityse prieš įvairius tautinio bei valstybinio gyvenimo priešus, negalima užmerkti akių ir dažniau nesusirūpinti tuo pavojumi tautos sveikatingumui, kurį neša masinis žmonių svaiginimasis alkoholio nuodais.

Geriant, alkoholio nuodai kutena žmogaus nervus. Juos užkliudo ir suerzina drauge su kraujais gyslomis tekėdamas alkoholis. Dėl šios priežasties, pradžioje žmogus darosi gyvas, judrus, iškalbingas. Tačiau toliau erzunami nervai pavargsta ir pradeda netarnauti reikalingiems veiksams. Kaip žinome, visų dirgsmių pra-

džia yra žmogaus smegenyse. Dirgsmiais vadinamos visos tos bekraujės sausosios gyslos, kurios susitraukdamos ir išsitiesdamos valdo žmogaus rankų ir kojų judesius, jos taip pat suriečia ir ištiesia visus raumenis. Taigi iš smegenų išsikeroję dirgsmiai apima visas žmogaus kūno dalis. Tuo būdu iš gyslų į smegenis patekęs alkoholis, neleidžia pastarosioms tinkamai veikti, ir todėl girtas žmogus apsvaigsta. Dažnai geriančiojo dirgsmiai sugenda. Ryšium su tuo prasideda nuolatiniai vidurių negalavimai. Juo toliau, bendra žmogaus savijauta vis blogėja.

Medicinos mokslas rodo, kad žmogaus skilvio sienelės nuo dažno erzimo, kad ir mažesniais kiekiais alkoholi vartojant, nustoja jautrumo. Dėl šios priežasties daug mažiau išskiriama atitinkamų sulčių, kurių normaliam virškinimui nepakanka. Tuo būdu ir atsiranda vadinamas skilvio kataras, sloga. Taigi suprantama, kad dideli alkoholio nuodų kiekiai tas skilvio sienelės ne tik smarkiai sujaudina, bet ir nuplikina. Tokiu atveju pasireiškias vėmimas yra ryški organizmo apsisaugojimo reakcija prieš alkoholio nuodų veikimą. Per skilvio sienelės patekęs į kraują, alkoholis pirmiausia pradeda veikti žmogaus smegenis. Jeigu jau nuo mažo alkoholio kiekio pasikeičia žmogaus savijauta, o jis pasidaro nenatūraliai linksmesnis, išrausta, pulsas daž-

Paklausk savęs, kokia tavo nuotaika pirmomis dienomis: gal nepatenkintas kuo nors, ir ar turi teisės būti nepatenkintas. Ar tvarkingas? Kaip užlaikai valdinį turtą, gal gadini jį? Ar nevengi užsiėmimų, dažnai ir be reikalo lankydamas ambulatoriją?

Daug ko turėtum paklausti savęs, bet vieno dalyko nepamiršk niekad: „Karinė tarnyba yra visų mūsų garbingiausia pareiga“. Ir tu privalai sąžiningai ją atlikti.

J. ltn. Buzas

Respublikos Prezidentas Antanas Smetona sako kalbą šaulių Sąjungos atstovų suvažiavime

nėja, tai dideli alkoholio kiekiai stačiai paraližuoja su-
laikomuosius centrus žmogaus smegenyse. Tokiu atve-
ju žmogaus atmintis ir galvojimas visai susilpnėja, su-
mažėja raumenų įtempimas, jaučiasi ryškus kūno pu-
siausvyros pakrikimas. Iš karto priimti dideli alkoholio
kiekiai gali net iššaukti staigų apsinuodijimą. Tai pa-
sireiškia sąmonės nustojimu, vėmimu. Žmogaus oda
atšala, veidas išbala, retėja pulsas ir kvėpavimas. To-
kioje būklėje, medikų teigimu, dažnai gali įvykti ir
mirtis. Nuo alkoholikų kartais vartojamo denaturuoto
spirito dažnai gali įvykti laikinis ar net nuolatinis ak-
lumas.

Nuolatinis alkoholio vartojimas žmogaus organiz-
me palieka neišdildomų žymių. Pav., atsiradus skilvio
slogai, žmogus nustoja apetito, atsiranda vidurių leda-
kumas, rytinis vėmimas, o burnoje — kartumas ir dvo-
kimas. Susilpnėja ir kepenų veikimas. Kartais ant kū-
no atsiranda vadinama gelta, atsiranda pilvo vanden-
ligė. Alkoholikams taip pat dažnai išsiplėtoja širdies
raumenys. Nuo gausaus vartojimo alaus širdies rau-
muo apauga taukais, žmogui atsiranda dusulys, išpurs-
ta veidas, pamėlynuoja nosis. Dažnai alkoholikams pa-
sireiškia ir įvairūs nervų uždegimai: atrafuojasi rau-
menys, sumažėja jautrumas, žmogus junta kūno degi-
nimą, skausmus ar vadinamąjį „skruzdžių bėgiojimą“. Chroniškiems alkoholikams esti ir sunkesnių atsitiki-
mų — atsiranda laikinai pasikartoją ar net pastovūs
psichiniai sukrikimai. Alkoholinė psichozė yra žinoma
baltosios šiltinės vardu.

Alkoholizmas didelę nelaimę neša dar ir todėl, kad
alkoholikai tėvai savo baisaus įpročio trūkumus per-
duoda ir savo vaikams. Tokie vaikai dažniausiai silpni
gimsta ir lengvai susergera kepenų ar kitų svarbių orga-
nų ligomis. Gyvenimo statistika rodanti, kad apie 35%
alkoholikų ir apie 40—60% įvairių išsigimėlių, silpna-
pročių, recidivistų — gimsta iš alkoholikų tėvų. Apie
10% visų psichiatrinių ligoninių ligonių sudarą alko-
holikai.

Taigi nors labai paviršutiniškai prisiminę šiuos
medicinos žinovų ir gydytojų dažnai iškeliamus duo-
menis ir įrodymus, ryškiai pamatome, kokią žiaurią
ir negarbingą ateitį žmogui lemia nuolatinis alkoholio
nuodų vartojimas ir kaip baisiai juo esti užnuodijamos
dar negimusios žmonių kartos.

Būtinai reikia pažymėti, kad čia buvo trumpai ap-
tartas tik tiesioginis alkoholio žalingumas žmogaus
sveikatai. Tačiau kam yra nežinoma, kiek visokių ne-
laimingų atsitikimų, kūno sužalojimų, invalidumo ir
mirčių įvyksta dėl besaikio alkoholio vartojimo, dėl gir-
tuokliavimo. Įvairiausi vaidai, kruvinos betikslės jau-
nimo peštynės ir visos baisios iš to plaukiančios pa-

sekmės dažniausiai yra sukeltos vien tik nuolatinio
besaikio svaigalų vartojimo dėka. Pasigėręs žmogus,
dažnai visiškai nežiūrėdamas savo sveikatos, žiemą pra-
miega sniego griovyje didelių šalčių metu, ar dega kur
sukniubęs ištisomis valandomis vasaros kaitrose. Na,
o ar nemaža ligų išigyjama ištisomis dienomis sėdint
tvankiose smuklėse, restoranuose, baruose? Ar ne pa-
našiose vietose ir iš jų begrižtant alkoholio apsvaigin-
tą žmogų „apdovanoja“ skaudžiomis ir bauriomis li-
gomis puolusios gatvės moterys?..

Šia proga pažymėtina dar vienas blaivinimo akci-
jos bruožas, tai tas susidaręs įspūdis, kad visa prieš-
alkoholinė propaganda dažniausiai atrodo taikoma vien
tik vyrams. Tai neteisinga! Juk argi ne nuo moterų
ir motinų priklauso tautos ateitis ir jos narių sveikatin-
gumas? Argi ne moters fizinės ir dvasinės savybės
ryškiau išpaudžiamos naujajam žmogui. Juk didieji
auklėtojai ir psichologai yra seniai įrodę, kad kokia
bus motina, tokie bus ir vyrai, tokia bus visuomenė ir
tauta.

Taigi, ar ne visos tautos ir visuomenės rūpestis,
kad ta moteris ir motina būtų tikrai kilni, tauri ir svei-
ka? Pagaliau... argi vien vyrai vartoja svaigiuosius
gėrimus... .

Taigi, visos šios kilnios mūsų Tėvynės blaivinimo
pastangos ir šie žodžiai mūsų spaudoje neturėtų būti
vien tik šabloniniai „pamokslai“ vyrams, vien tik
nepataisomų girtuoklių ar to bedvasio negyvo, savaiame
žmonijai reikalingo nuodo — alkoholio pasmerkimas.
Giliai prasminga blaivesnės Lietuvos idėja turėtų reikš-
tis nuoširdžiu visų žmonių įsisąmoninimu, nuoširdžiu
noru šalinti šį kenksmingą, liguistą įprotį kiekviena
kasdienio gyvenimo proga vieni kitiems padedant, su-
laikant ar bent jėga neverčiant kitą gerti prieš norą.
Visi bendromis jėgomis tikrai gražinsime į savo šalį tą
lietuviškąją vaišingumą, kuris nieko bendra neturi su
besaikiu nuolatinio įmirkimo alkoholio nuoduose, su
savo turto ir sveikatos sąmoningu naikinimu ir grio-
vimu.

Mes, kariai, kuriems pirmiausia privalo ne tik dva-
sinė, bet ir fizinė stiprybė, sveikatingumas ir jėga, kad
nugalėtume visus sunkumus baidame kovotojo darbe,
turime griežtai pasmerkti tokį alkoholio nuodų varto-
jimą, kuris bent kiek ėda mūsų tautos pajėgumą. Reng-
damiesi garbingoms Tėvynės gynėjo pareigoms, jaus-
kime tą didžiąją pareigą visai Lietuvos ateičiai. O ta
ateitis bus šviesi ir tikra, kai mūsų nedidelės Tėvynės
žmonių sveikatingumas bus kuo geriausias, o jo nuo-
latiniai griovėjai bus tik reta, nereikšminga, lengvai su-
šaknimis išraunama išimtis. Mes už sveiką sielą, svei-
kame kūne!

KAS MUMS VILNIUS

Respublikos Prezidentas Antanas Smetona visuotiniame šaulių Sąjungos atstovų susirinkime kovo 2 d. pasakė kalbą. Pasveikinęs susirinkimą, Respublikos Prezidentas pažymėjo, kad tai esąs pirmas susirinkimas Vilniui grįžus. Kadangi ir šaulių mintys šiuo momentu krypstančios į mūsų laisvąją sostinę, tai apie Vilnių nutaręs kalbėti ir Respublikos Prezidentas.

Kultūriniam šaulių Sąjungos tikslams — stiprinti tautos atsparumą, skleisti švietimą, gaivinti Tėvynės meilę gyventojų tarpe — dirva išlaisvintoje Lietuvos srityje esanti labai plati. Dar daug tiesiog neplėštų dirvonų, kruopščiai ir atsargiai dorotinių. Nudirbtieji šaulių Sąjungos darbai skatina dar sparčiau krutėti ir, įžiūrėjus naują sritį, šauliams dar glaudesnėn talkon stoti su kitais darbininkais.

Kas mums Vilnius? — Vilnius — Gedimino sostinė, įkurta gražioje lietuvių žemėje. Čia Neries pakrantėje buvo Šventoji Raguva, čia Jogaila vedė lietuvius į krikštą. Vilnius mūsų tautos lėšomis augintas ir gražintas, jos karių ginklu saugotas. Ne syetimųjų, o savųjų sumanymais ir ištekliais rados jame daugybė gražių bažnyčių, sukurtas mokslo židinys — akademija, paskum virtusi universitetu. Buvo laikas, kada lietuviai kunigai, kaip Širvydas, lietuviškai sakė ten pamokslus Dievo namuose. Vilnius ilgai gynėsi svietimos įtakos, nenorėdamas įsileisti nei lenkų vyskupų, nei lenkų aukštųjų pareigonių. Ir kai, susidėjęs Lietuvai unijon su Lenkija, politikos svoris pašlijo Krokuvos ir Varšuvos linkui, Vilnius liko tarytum tvirtovė, kur telkėsi pirmajai kultūrinės, politinės ir karinės lietuvių pajėgos.

Susikirtus dviem srovėm, lietuvinei su lenkine, Lietuvos bajorai gynėsi įstatymais, draudžiančiais svetimšaliams joje įsigyti nejudomą turtą ar turėti aukštas vietas valdžioje. Palikus gyvam valstybiniam valdančiojo luomo patriotizmui, pamažėl tačiau silpo jo tautinis patriotizmas. Dėl tos priežasties rados lietuvių sąmonėje spragų, pro kurias įvairiais būdais ėmė brautis svetimų, daugiausia lenkiškų, savybių. Mūsų bajorams atėjo pavojus nutausti, nes istorijos įvykiai žaidė ne Lietuvos naudai. Dėl to kunigaikštis Giedraitis, kun. Daukša ir kiti šviesuoliai žodžiu ir raštu skelbė, kad Did. Kunigaikštijos aukštasis luomas neišžadėtų lietuvių kalbos.

Lenkijos palaida tvarka ilgainiui įsigalėjo ir Lietuvoje. Bendruosius krašto reikalus stūmė antron eilėn asmeniniai bajorų reikalai, o nelaimingieji karai, svetimųjų invazijos, partinės savųjų rietenos pagaliau nualino ir paardė jo gerovę. Pairus visuomenėje ryšiams tarp viršaus ir apačios, atsirado daugybė kelių, patogių nutautinimo tvanui plisti. Taip buvusi mari-nama lietuvių kalba, o su ja ir lietuviškoji sąmonė.

Dingus Lenkijos ir Lietuvos nepriklausomybei, atsiranda neišsakomas ilgesys prarastosios laisvės. Tas ilgesys stipria romantizmo srove pasireiškia atgijusiame Vilniaus universitete. Adomas Mickevičius nors ir lenkiškai, bet lietuvišku entuziazmu, dainuoja ne apie Lenkijos, o apie Lietuvos senovės didvyrius, apie Lietuvos grožį. Kiek vėliau vilnietis poetas Kondratavičius ieško įkvėpimo taip pat didingoje lietuvių praeityje. Istorikas Narbutas didžiuliais knygų tomiais aprašo idealizuodamas Lietuvos senovę ligi Liublino

unijos. Taip bajorai rašė lenkiškai bajorams. Tik Daukantas drįsta rašyti žemaitiškai, tikėdamasis, kad atgiję lietuviai skaitys ir supras jo raštus. Taigi per visą Lietuvos praeitį nestigo kilnių ir šviesių lietuvių, žadinusių savo tautos sąmonę. Tačiau šiočia ar tokia kalba apie mūsų praeitį parašytos knygos yra mums ne vien brangus paminklas, bet ir gyvos veršmės, kuriomis galime gaivinti ir stiprinti lietuvių tautą.

Pagaliau, panaikinus baudžiavą, iš mūsų atkutusios liaudies tarpo kilo šviesių ir mokytų žmonių, kurie, pasigėsdami senovės aprašymų, Vilniuje ieškojo savo darbams įkvėpimo. Vėliau Vilniuje susitelkė nemažas būrys mūsų mokslintos jaunuomenės, kuri savo vyresniųjų, Petro Vileišio ir Jono Basanavičiaus, vadovaujama ėmėsi kurti meno ir mokslo židinius. Tų šviesuolių dėka 1905 m. Vilniuje įvyko lietuvių didysis seimas, pareikalavęs iš rusų valdžios Lietuvai autonomijos. Ten pat Valstybės Taryba 1918 m. paskelbė Lietuvos nepriklausomybę. Taigi per abu žygius Vilnius buvo pažymėtas Lietuvos kultūros ir politikos centru. Pagrindiniu dėsniu, kaip Lietuvos sostinė, Vilnius buvo įrašytas ir atgijusios Lietuvos konstitucijoje: Vilnius mūsų tautos sąmonėje taip tvirtai ir taip giliai yra prigijęs, kad niekas jo neišrauti.

Taigi mes neatėjome, o grįžome į Gedimino pilį, ją neužkariavome, o atgavome, nes ji buvo apgaule ir smurtu išplėšta. Pasiėmėme ne svetimą, o savą daiktą. Tai mūsų šventai paveldėtas miestas, mūsų senolių kurtas ir sukurtas. Vilniuje randasi mūsų tautinės ir religinės gėrybės, Vilniuje palaidoti Vytautas ir kiti mūsų tautos vadai, Vilniuje stebuklingasis Dievo Motinos paveikslas šviečia Aušros Vartuose. Mes žinome betgi, jog yra tokių, kurie laiko Gedimino miestą savo nuosavybe, gudriomis kultūros priemonėmis ir ginklu užkariautą. Taip jie mąsto, galvoja ir svajoja. Mes tačiau turime tvirto pagrindo su jais nesutikti, nes už mus kalba tikroji istorija, tikroji teisybė. Mes grįžtame Vilniun ne tuščiomis rankomis, mūsų tauta čia grįžta kaip tikroji motina, o ne pamotė: užberti luomų prarajas, išlyginti luominių santykių, padėti žmonėms, aprūpinti juos žeme ir darbu, duona ir šviesa. Vilniečiai ir kauniečiai juk to paties kamieno, tos pačios žemės vaikai. Gal tūkstančius metų jų padermė yra išgyvenusi šiame krašte. Jie ne atėjūnai ir ne pašaliečiai. Jų būdas ir įpročiai tie patys.

Lietuvių tauta yra Lietuvos kūrėja. Todėl teisybė reikalauja, kad Vilniaus krašte pirmiausia susirūpin-tume atitaisymu skriaudų, padarytų lietuviams svietimo valdymo metu, pakeltume jų dvasinę ir medžiaginę būklę, atgaivintume ir sustiprintume jų tautinę sąmonę. Vilniečiai turi būti susipratę mūsų tautiečiai. Mūsų senoliai ir protėviai pasižymėjo ypatinga apykanta, sakysime, perdėta apykanta, leidusia slavų kalboms ir įpročiams nugalėti lietuvių kalbą ir jų tautiškumą. Tai būta didelės klaidos, o gal ir nuodėmės, reta kur bepasitaikiusios. Šita istorijos pamoka yra aiškus įspėjimas mūsų ateičiai. Kad nebeatsitiktų senoviškų riktų, mūsų pagrindiniai įstatymai daro lietuvių kalbą valstybės ir viešųjų įstaigų kalba. Taigi ir Vilniuje, kaip Lietuvos sostinėje, jai turi būti pirmoji vieta.

ŠAULIŲ SAJUNGOS ATSTOVŲ SUSIRINKIMAS

Kovo 2 ir 3 d. Kaune ir Vilniuje įvyko metinis Šaulių Sąjungos atstovų susirinkimas.

Kovo 2 d. Kaune Karininkų Ramovės salėje įvyko iškilmingas posėdis. Atvyko ir buvo pakviesti į prezidiumą ministras pirmininkas A. Merkys, Seimo pirm. inž. K. Šakenis, krašto apsaugos ministras b. gen. K. Musteikis, vidaus reikalų ministras ats. b. gen. K. Skučas, teisingumo ministras Tamošaitis, susisiekimo ministras J. Masiliūnas, žemės ūkio ministras J. Audėnas ir l. e. kariuomenės vado p. d. gen. V. Vitkauskas. Drauge apsilankė daug aukštųjų valstybės ir kariuomenės pareigūnų, visuomenės veikėjų ir kt.

Šaulių S-gos vadas plk. Pr. Saladžius apžvelgė Šaulių S-gos veiklą 1939 metais. S-ga pernai paūgėjo 10.000 naujų narių. Įsisteigė naujų dalinių Vilniaus krašte. Atgaivintas mokyklose šaulių moksleivių veikimas. Netarnavusiems kariuomenėje beveik visose rinktinėse surengti karinio rengimo kursai. Surengta eilė kitų karinių kursų. Fizinio lavinimo srityje šauliai pernai beveik visose srityse pasiekė geriausių rezultatų. Šauliai jau turi 85 namus, 139 chorus ir 126 orkestrus. Surengta eilė literatūros ir muzikos vakarų, iš kurių šeši įvyko Vilniaus krašte. Auga šaulių bibliotekos, didėja radijo imtuvų skaičius. Šauliai tvarko žuvusiųjų dėl nepriklausomybės kapus ir bažnyčiose iškabina jų paminklines lentas. Atgavus sostinę Vilnių, padidėjo lietuviško darbo plotas, ir šauliai jau yra pradėję naują šaulinį barą.

Ministras pirmininkas A. Merkys, sveikindamas šaulius, susirinkimui tarė žodį. Apžvelgęs Šaulių S-gos veiklą, ypač pabrėžė jos karinę pusę. Visų pareiga ir didžiausias šių dienų rūpestis — turėti gerai organizuotą, gerai ginkluotą, gerai apmokytą kariuomenę. Ginkluotųjų pajėgų reikalai mūsų darbuose yra ir visuomet bus pirmoje eilėje. Šaulių S-ga, kaip kariuomenės talkininkė, yra įvairiais būdais remtina, — pažymėjo ministras pirmininkas. Toliau nurodė būdus Šaulių S-gai tobulintis, ypač pabrėždamas šviesuomenės ir pasiturinčių žmonių įtraukimą į šaulių eiles. Kalbėdamas apie šaulių būrio vado savumus, pažymėjo, kad šaulių būrio vado ir kariuomenės būrio vado pareigos yra skirtingos. Šaulių būrio vadas

Žinome, kad Vilniaus krašto gyventojų sudėtis yra ypatingai mišri. Lenkų, gudų, rusų, žydų, karaimų ir kitokių mažuomenėms mūsų konstitucija laiduoja prideramas teises — kiekvienam kas pridera. Čia taip pat yra gana daug žmonių, vadinančių save tuteišais, kalbančių lietuviškai ir nelietuviškai ir dar neapsprendusių savo tautybės, nors jie, be abejo, yra lietuvių kilmės. Būtų nusižengimas prieš savo tautą, jeigu tokie žmonės nebūtų gaivinami ir mėginami gražinti, jeigu spaudos apmarintus lietuvius paliktume nepastebėję. Jeigu kas abejotų, ar čia nesibrauname svetimon sritin, į tai turime teisės atsakyti, kad *jei svetimieji, daugiausia slavai, vieni ar kiti, šiaip ar taip patekę Lietuvon tarp lietuvių, tarėsi turį pagrindo juos panaudoti etnografinę medžiagą savo tautoms, tai mes to pagrindo turime dar daugiau — nesiduoti nutautinami ir, kur dar nevelu, gaivinti savuosius.*

Kad tokie žmonės apsispręstų, jie reikia žadinti visomis kultūrinėmis priemonėmis: žodžiu ir raštu, lietuviškai ir kitaip. Svarbiausia sužadinti žmogui tautinę sąmonę, o paskiau jam atgyja noras mokytis ir kalbos. Šiokia ar tokia prievarta tos sąmonės tyros iššaukti negalima. Vadinasi, gaivinimo žygyje reikia būti atsargiems ir neperdėti.

Baigdamas Respublikos Prezidentas pažymėjo, kad, būdami Vilniuje, šauliai ir šaulės pajusią, koks jis mielas lietuvių širdžiai, kad mums visiems rūpi gaivinti ir visaip stiprinti vilniečius. Šauliai dirbą ne sau, bet tautai. Jie yra savanoriai, patys pasiėmę ant savo pečių didžiųjų darbų našta. Bet šauliai žina, kad jų darbų vaisiai yra gausūs ir labai naudingi mūsų Tėvynei. Vilnius iš mūsų reikalauja jam atsidėjus dirbti iš visos sielos. Tą darbą turįs lydėti entuziazmas.

turi mokėti pritraukti į būrį žmonių ir juos išlaikyti. Į tai Šaulių S-goje krepiamas didelis dėmesys.

Krašto apsaugos ministras b. gen. K. Musteikis, sveikindamas susirinkimą ir apžvelgęs trumpai Šaulių S-gos kilimą nuo pat įsikūrimo, aptarė Šaulių S-gos veiklą, akcentuodamas, kad būtų tikslų šaulinio darbo svorį perkelti į karinį tautos parengimą. Išreiškė pageidavimą, kad daugiau inteligentinių pajėgų, ypač karininkų ir puskarininkų, išlietuvių į šaulių eiles. Baigdamas nurodė, kad šauliai šiais sunkumų laikais objektyviai žmonėms nušviestų sunkumų priežastis, tuo gražiai patarnaudami Tėvynei.

L. e. kariuomenės vado p. d. gen. V. Vitkauskas, sveikindamas šaulius, pažymėjo, kad niekas niekad negerbė, negerbia ir negerbs tos tautos, kuri dėl suglebimo nesugeba gintis, kuri vergiškai palenkia sprandą prieš dedamą jungulį. Tėvynės gynimas yra šventa piliečio pareiga. Todėl ir Tėvynės gynėjo vardas yra labai garbingas vardas. Nurodęs Tėvynės gynėjo savumus, toliau pažymėjo, kad karinis auklėjimas, nors taip pat yra kariuomenės uždavinys, vienai kariuomenei neįmanomas. Šiam darbiui pašaukta ir Šaulių S-ga. Toliau nurodė, kad Šaulių Sąjunga savo darbe jau daug pasiekė ir realiai pasirodė, kaip kariuomenės talkininkė. Bet to, kas pasiekta, nepakanka, ir reikia tobulintis. Baigdamas palinkėjo sėkmingiausio darbo Tėvynės garbei ir gerovei ir kuo greičiausiai pasiekti siekiamą tikslą, kad kiekvienas lietuvis būtų šaulys.

Į iškilmingą posėdį atvyko Respublikos Prezidentas Antanas Smetona ir pasakė kalbą.

Susirinkimą raštu sveikino kariuomenės vadas b. gen. St. Raštikis, Garbės Šaulys arkivysk. Pr. Karevičius, moterų šaulių garbės pirm. E. Pūtviene, Savanorių S-ga, SGKPR, JŪR S-ga, Liet. Vaiko D-ja, Skautų S-ga, Pavasario Federacija ir kt. Žodžiu sveikino dim. d. gen. J. Bulota, Vilniaus burm. K. Stašys, vicemin. J. Skaisgiris, Ūkininkų D-jos pirm. Devenienė, Vilniaus birutininkų pirm. Černienė ir Tėvynės S-gos pirm. dr. A. Juška.

Darbo posėdyje Šaulių S-gos vadas kalbėjo apie einamuosius Šaulių Sąjungos reikalus. Susirinkimas nutarė gyviau uniformotis, statyti daugiau šaulių namų, kovoti su nesaugiu alkoholio vartojimu ir kt. Ministras pirmininkas Antanas Merkys ir kariuomenės vadas b. gen. St. Raštikis išrinkti garbės šauliais.

Į sąjungos tarybą išrinkti A. Graurogkas, P. Gužas, J. Stanišauskis, R. Skipitis, K. Stašys, E. Simonaitis, plk. J. Šarauskas ir J. Tonkūnas. Į kontrolės komisiją išrinkti — M. Mikelkevičius, dr. K. Sruoga ir A. Kniūkšta. Į garbės teisimą išrinkti — J. Brazinskas, M. Čepas ir A. Janulaitis.

Pavakariu susirinkimo dalyviai dalyvavo vėliavos nuleidimo apeigose Karo Muziejaus sodelyje ir pagerbė žuvusius dėl Lietuvos Nepriklausomybės. Ant Nežinomojo Kareivio kapo sudėtas vainikas. S-gos vadas plk. Pr. Saladžius pasakė atitinkamą kalbą.

Kovo 3 d. Vilniuje įvyko antroji susirinkimo diena. Ryta buvo pagerbti dr. J. Basanavičiaus ir žuvusiųjų dėl Lietuvos laisvės karių kapai. Ant jų kapų sudėti vainikai. Po pamaldų šv. Jono bažnyčioje, susirinkimo dalyviai aplankė Gedimino pilį, kur buvo šauliams papasakota Vilniaus praeitis. S-gos vadas tarė nuotaikingą žodį.

Iškilmingame posėdyje, kuris įvyko Karininkų Ramovės salėje, min. pirm. pavad. vyriausybės įgaliotinis K. Bizauskas pasakė kalbą, primindamas šaulių uždavinius su sostine Vilniumi. Dar susirinkimą sveikino Vilniaus kariuom. rinktinės vadas b. gen. J. Černius ir Vilniaus burm. K. Stašys. Pabaigoje buvo meninė dalis. Vilniaus miesto šaulių būrio choras padainavo dainų.

Iškilmingi posėdžiai buvo transliuoti per radiją. Z.

„KARIO“ PRENUMERATA DAR TEBEINA

Pranešame kariams ir visuomenei, kad, trūkstant pirmųjų „Kario“ numerių, išsirašantiems nuo kovo 1 d. nustatoma tokia prenumeratos kaina iki metų galo: 1) puskarininkiams, kareiviams ir moksleiviams — 4 lt; visiems kitiems — 5 lt.

Kviečiame jaunuosius kareivius susipažinti su „Kariu“ ir per dalių platintojus jį išrašyti savo namiškiams.

PRAKTINIAI PRIEŠARVINĖS APSAUGOS UŽDAVINIAI AUTOMATINIŲ PABŪKLŲ SKYRIUI IR BŪRIUI

(Žiūr. „Kario“ Nr. 9)

UŽDAVINYS Nr. 4.

(Vadovas ir pabūklo tarnyba)

Pratimo tikslas: priskirto prie priešakinės užtvartos pabūklo veiksmai poilsyje.

Priešas: tankai-modeliai, kaip žvalgomoji grandis.

Padėtis: „Tamstos pabūklas yra priskirtas prie priešakinės užtvartos, kuri gavo įsakymą sustoti; numatoma 25 min. poilsis (žiūr. 3 brėž.).“

Pavedimas: skyrininkui: „Koks, tamstos, uždavinys? — Duok, tamsta, atitinkamus įsakymus“.

Vykdymas: „Aš žvalgau ugniavietę kelio kryptyje (rodo), kad apsaugočiau kuopą nuo šarvuočių puolimo.“ Įsakymas: „Ugniavietė priekyje! — Nuo autovežimio! — Bendra kryptis! — Šaudyti parenk!“

Tada skyrininkas žvalgo galutinę ugniavietę ir gabena pabūklą. Kai pabūklas yra ugniavietėje, vadovas duoda ženklą pasirodyti prieš tankams-modeliams, kuriuos pabūklas apšaudo. Po pirmojo šūvio pratimas nutraukiamas.

Mokymo pagrindai: pabūklas, priskirtas priešakinei užtvartai, privalo saugoti kuopą be atskiro įsakymo. Ugniavietę reikia taip parinkti, kad užėmimo metu nepastebėtų priešas ir būtų geras šaudymo laukas. Išnaudoti šešėlius, tamsų užpakalinį foną, reikiant maskuoti. Skyrininkui labai gera patikrinti, kaip atrodo jo išrinktoji ugniavietė iš prieš pusės. Patartina ant kelio įrengti vielų kliūtis nuo šarvuočių, nes prieš šarvuotis, privažiavęs šią kliūtį, turės ilgesnį ar trumpesnį laiką sugaišti, o tas tarnybai duos geros progos apšaudyti stovintį taikinį. Reikia išstatyti sekimo-įspėjimo postą taip, kad turėtų ryšį su pabūklu. Autovežimis laikomas čia pat uždangoje, kad jį kiekvienu metu būtų galima greit panaudoti.

UŽDAVINYS Nr. 5

(Vadovas ir pabūklo tarnyba)

Pratimo tikslas: laukiamosios parengties užėmimas.

Priešas: 3—4 šauliai, kaip motociklistai-žvalgai, kurie netikėtai paleidžia ugnį, kai pabūklas yra užėmęs laukiamąją parengtį.

Padėtis: būrys yra atvykęs šituo keliu ir turi uždavinį užimti laukiamąją parengtį. Būrys trumpam laikui sustojo. Skyrininkas yra pašauktas pas būrio vadą. Prieš išvykdamas pas būrio vadą, įsakė pirmam pabūklininkui vykti su pabūklu kairėn prie krūmų eilės ir užimti laukiamąją parengtį. Pabūklas prikabinatas prie autovežimio. Tarnyba autovežimyje (žiūr. 4 brėž.).

Pavedimas: 1. pabūklininkui: „Duok, tamsta, įsakymą užimti laukiamąją parengtį.“

Vykdymas: 1. pabūklininkas komanduoja: „Paskui mane marš! — Išlipk! — 3. pabūklininkas, vyk

prie krūmų eilės ir sek priešą į kairę! — 4. pabūklininkas, laikyk ryšį su kaimyniniu pabūklu! — 2. pabūklininkas, patikrink pabūklą! — Šoferiui patikrinti autovežimą! — Priešui netikėtai puolant, ugniavietė čia, prie beržo! — Aš seksiu priešais esančią vietovę!“

Šiuo momentu pasirodo keletas prieš šaulių, kurie apšaudė tarnybą. Jie buvo pašalinti.

Mokymo pagrindai: kiekviena laukiamoji parengtis privalo būti nuolat saugojama ir palaikomas ryšis su kaimyniniu pabūklu. Laukiamoji parengtis turi būti parinkta čia pat, prie ugniavietės. Sutvarkyti sekimą.

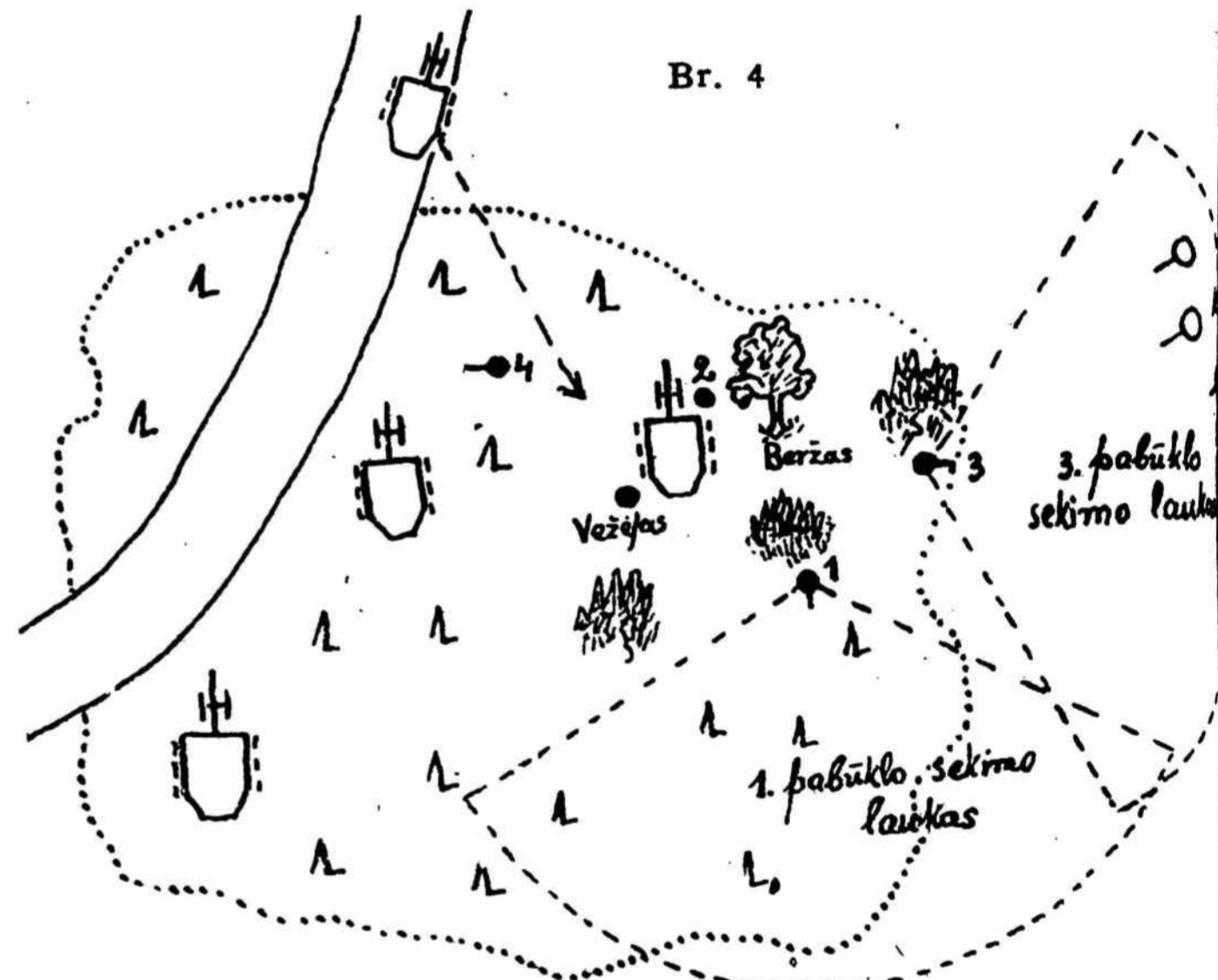
UŽDAVINYS Nr. 6

(Vadovas ir pabūklo tarnyba)

Pratimo tikslas: ugniavietės įrengimas.

Priešas: nereikalingas arba 2 tankai-modeliai.

Padėtis: pabūklas, traukiamas žmonių jėga, yra pasiekęs ugniavietę. Žinių apie prieš šarvuočius tuo tarpu nėra.

Pavedimas: skyrininkui: „Duok, tamsta, savo įsakymus įrengti ugniavietei!“

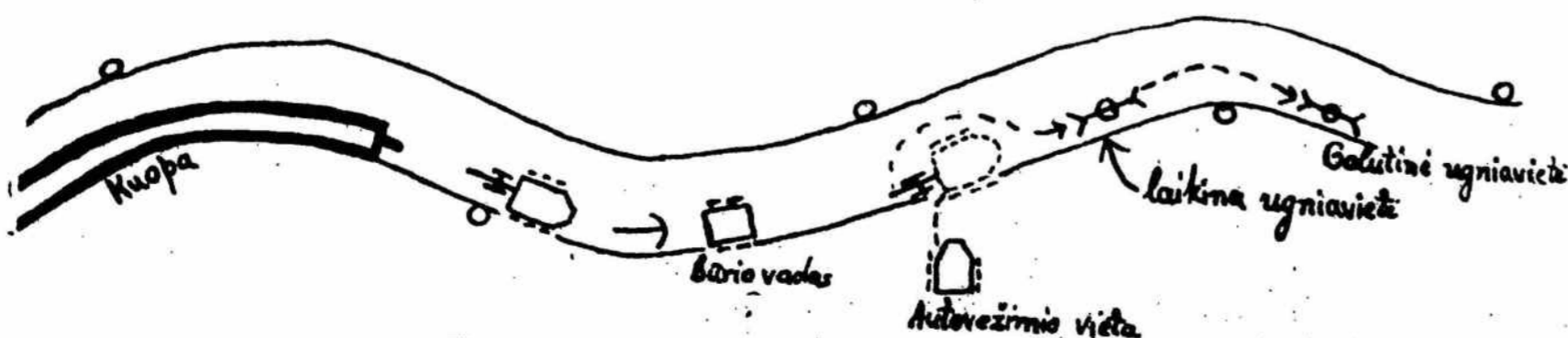
Vykdymas: „Šaudyti — parenk! — Bendra kryptis!“ Tada skyrininkas perima sekimą ir įsako: „1. pabūklininkas, parenk atstumų nuobraizą sekimo lauke: iš dešinės....., iš kairės..... 2. ir 3. pabūklininkai, paruošti ratams vietą ir maskuoti ugniavietę. 4. pabūklininkas, laikyk ryšį su būrio vadu ten, prie 1. pabūklo.“

Užbaigus darbus ugniavietėje, vadovas duoda ženklą pasirodyti prieš tankams-modeliams 700 m atstume. Nustatyti, kada šarvuočiai buvo pastebėti ir kiek laiko truko užėmimui ugniavietės iki ugnies paleidimo. Mokyti tarnybą numerių keitimosi kautynėse.

Mokymo pagrindai: atstumų nuobraizą turi būti paprasta ir apimti tik svarbesnius žyminius. Ugniavietės maskavimas neturi kliudyti pasiruošti ugniai.

(B. d.)

Ltn. Kiveris

IR KUOPOS SIUVĖJAS GALI GAUTI VYČIO KRYŽIŲ

Atsargos puskarininkis Pranas Jocaitis gimęs 1897 metais Liaudiškių km., Radviliškio vl., Šiaulių aps. Užaugo neturtingoje ūkininkų šeimoje, tad išmoko siuvėjo amato. Susitaukęs pinigų, įsigijo siuvamąją mašiną. Paskelbus jo gimimo metų šaukimą, tuojau nusipirko karinės medžiagos, pasisiuvo uniformą ir 1919 m. birželio 5 d. uniformotas, su šautuvu rankoje ir savo siuvamąja mašina nuvyko į Šiaulių komendantūrą.

Ats. psk. Pr. Jocaitis pasakoja apie savo karo meto išgyvenimus:

— Nuvykstu į Šiaulių komendantūrą. Rikiuotėjėjau tik tris dienas. Siuvėjų nebuvo, o drabužių reikėjo daug. Mane paskyrė į kuopos siuvelyklą. Siuvelykloje sušilęs dirbdavau iki vėlyvo vakaro. Spalio mėn. pradžioje Šiauliuose pasidarė pavojinga būseną. Pradėjom atidžiau būdėti, nes įsigalėjusių bermontininkų puolimo laukėme kasdien. Apsirengę, paruošę ginklus ir nesudėdami akių išbudim keletą naktų. Vieną rytą, auštant, staiga rūmuose įvyko didelis triukšmas. Stovėjusius prie vartų mūsų sargybinius gausios bermontininkų jėgos nuginklavo. Sujudome. Pasprukti vėlu, nes dalis priešojau lipo laiptais į antrą aukštą. Mūsų būrininkas, ėjęs kuopininko pareigas, psk. Gasickas į lipančius bermontininkus paleido keletą granatų. Prisi-grūdo pilni kambariai ir koridoriai bermontininkų. Atstatę šautuvų ir pistoletų vamzdžius į mūsų krūtines, uždraudė mums judėti. Mus nuginklavo ir paėmė nelaisvėn. Prasadėjo tardymas, kamantinėjimas, kas metė granatas. Daug kas mūsų matė, bet nė vienas neišdavė. Mus nuvarę uždarė Nuroko fabrike.

Susijaudinęs kame galvas, kaip reikia pabėgti iš priešoj spąstų. Naktį miegas neramus. Rytui auštant didesnioji kuopos dalis atsikėlus. Aš išeinu į kiemą. Žiūriu, bermontininkų sargybinis snaudžia. Apsidairau. Nieko nematyt. Pažvelgiu į tvorą. Aukštą, vietomis spygliuotomis vielomis apraizgiota. Pamatau vienoj vietoj patogų peršokti. Duodu ženklą draugams ir neriu per tvorą. Tylomis persiritęs, kiek kojos neša, dumiu iš miesto ribų. Iš paskui matau, kaip grioviais nemaža mūsų irgi bėga. Laimingai parbėgau į savo tėviškę.

Namuose pernakvojęs, anksti rytą išvykau į Šėduvą, o iš čia mane išsiuntė į Kauną. Iš čia patekau į barą prieš lenkus.

1920 metų liepos 13 d. naktį atvykome į Kauną. Stotyje radome besikraunančius kai kuriuos mūsų kariuomenės dalinius. Mums prie jų prisijungus ir baigus tvarkytis, prieš rikiuotę atsistojų kpt. Kurkauskas

Psk. Pr. Jocaitis

ir pranešė, kad vyksime į Vilnių. Visi tą linksmą žinią entuziastiškai sutikome. Dienai auštant, pamažu išdundam iš stoties. Kartu prie mūsų ešelono vyko trys šarvuočiai: „Aras“, „Šarūnas“ ir „Perkūnas“. Aš buvau priskirtas ūkvedžio pareigoms eiti.

Traukinys, pradundėjęs Vievio apylinkes, pradeda pamažiau riedėti. Tuoj buvo sudaryta žvalgyba ir išsiūsta prieš traukinį. Mūsų žvalgyba paėmė į nelaisvę 6 lenkų kareivius ir vieną karininką. Atsivarė prie mūsų. Pasiūmėjęs truputį pirmyn, pamatom kaip nuo stotelės pakrūmiai juda lenkų eilės, lyg skruzdelynas. Tolėliau matyti Kazimieriškių kaimas. Lenkai pradeda šaudyti. Traukinys sustoja. Komendantas su kuopos vadu ir kai kuriais daliniais išvyko suimti atžygiuojančius lenkus. Aš drauge su būriu pasiliekam traukinio apsaugoti. Pastebėję mūsų dalinius, lenkai dar labiau sujuda. Mokomoji kuopa pradeda supti lenkus iš sparno, o mūsų šarvuočiai paleido savo kulkosvaidžius į darbą. Lenkai supė mūsų ešeloną. Užvirė baisyos kautynės. Mes išsidėstę pagal geležinkelio bėgius, grioviuose. Vienu grioveliu prislinko komendantas ir sako:

— J. psk. Jocaiti, eik ir surask, kur yra mokomoji kuopa, — kreipiasi į mane.

Aš žinojau kokia kryptimi ji nuslinko. Šliaužiu ir bėgu, o kulkos zvimbia, švilpia. Dienos metas. Vargais negalais pasiekiu mokomąją kuopą. Apsigrėžęs grįžau pas komendantą ir pranešęs apie padėtį, abu nuslenkame prie mokomosios kuopos. Komendantas įsako mokomajai slinkti pirmyn į priešą. Aš, palikęs komendantą, parvykstu atgal ties savo vagonu, kur buvo mano priežiūroje kuopos turtas.

Po smarkios ugnies mūsų šoviniai pradeda stigti šovinių. O mano vagonė jų daug yra. Manau, kaip čia būtų, jeigu dabar reiktų prie jų prieiti, nes be sustojimo zvimbia kulkos. Pamatau atslenkantį kuopos vadą. Prišartines man sako:

— Puskarininki Jocaiti, išmesk iš vagono keletą dėžių šovinių, nes pritrūkome.

Nieko nelaukdamas, prieinu prie vagono ir, atsidaręs duris, išoku. Greitai čiumpu dvi dėžes ir pro duris metu į griovį. Lyg tyčia lenkai atkreipė į mane savo ugnį. Paimu trečią dėžę ir pasirengiu mesti. Staiga pajutau šone šilumą. Krintu su dėže ant vagono grindų. Pasipylė kraujas ir pradėjo sunktis pro drabužius. Šiaip taip susitvarstau ir sukaupęs jėgas, nors kraujas veržiasi iš šono, išmetu trečiąją dėžę. Draugai ją tuoj pasigavo ir nudūmė į apkasus.

Pasiėmęs šautuvą, šoku iš vagono į griovį. Kautynės toliau tęsėsi. Atvyko 5. pėst. pulko batalionas ir drauge su mūsų šoviniiais pradėjo pulti lenkus. Lenkai nebeišlaikė. Matom, kad kyla iš apkasų ir dumia tolyn. Kautynės laimėjome. Po kautynių radome savųjų ir lenkų nukautų ir sužeistų. Skaudu pasidarė, netekus kai kurių draugų. Durtynių kautynėse radome nukautą eil. Dailiduką. Jo durtuvas įsmeigtas į lenko krūtinę, o lenko į jo. Jis teturėjo vos 16 metų. Buvo drąsus ir

Staurbo žemė

(Žiūr. „Kario“ Nr. 9)

Pabaidyta antis pakilo iš nendryno ir nublizgėjo į ežero vidurį. Ji skrido paliai pat vandenį, paskui kiek pakilo. Ada ir Haida sekė paukštį. Staiga šis nėrė žemyn, sparnai susiglaudė ir anties kūnas terkstelėjo į vandenį. Tik dabar pasigirdo šūvio garsas.

Haida nustebeš sekė tą sceną.

— Kas galėjo būti ežero saloje ir medžioti. Ši vietovė niekam nepriklausė ir lenkų partizanams buvo įsakyta jos vengti.

Paskui jis akyliai apžiūrėjo visą salos pakrantę, bet pro medžius nieko nepastebėjo. Slaptasis šaulys sėdėjo ten krūmuose...

— Važiuosime į kapus! Dėdės kapą aplankysim... — pasiūlė Saugūnaitė, kai jie ežerą ir mišką jau buvo palikę ir išvažiavo į kalvomis banguojančius laukus.

Atsisakyti Haida negalėjo, nes tai jis jau iš anksto siūlė. Tačiau Marčynskio laiškas sakė, kad Slankių bažnytkaimis, ten kur Jovaras palaidotas, yra virtęs lietuvių partizanų lizdu. Važiuoti ten, reiškia, kišti galvą kilpon. Nes juk jo veidą turėjo pakankamai įsidėmėti... Tačiau juk jis turėjo Saugūnaitę lydėti.

Fortas miškuose

Trys vežimai išsuka iš miškelio ir pasileidžia siauru ir drėgnu keliu. Medžio šakos taip tankios, kad dangus atrodo, lyg uždengtas storagysliu tinklu.

Priešakyje vežimo eina su šautuvu rankose vedantysis.

Viduriniame vežime guli du vyrai. Vienas iš jų atkišęs smailų smakrą dangun ir atviromis akimis žiū-

narsus. Nakvoti pasilikome neseniai virusiame pragare — kautynių lauke.

Pradėjo švisti liepos 15 d. rytas. Pabudę iš apkasų, pasistiprinę, su šypsena veiduose traukiame Vilniaus link. Netrukus prieiname Lentvario stotį. Stotyje juda daug bolševikų. Pamatę mus, praleido, atsistoję ramiai, tuo pareikšdami mums pagarbą. Jų veidai pageltę, tačiau linksmu žvilgsniu mus palydi. Padidindami žingsnius, su neapsakomu džiaugsmu širdyse traukiame į Lietuvos sostinę — Vilnių. Pradėjo lyti. Kelyje purvas. Apie vidudienį dainuodami įžengiame į Lietuvos sostinę. Čia mane už drąsumą pakėlė į puskarininkio laipsnį. Pasveikus išsiuntė į Žaslius, — baigė savo pasakojimą ats. psk. Jocaitis.

Psk. Jocaitis iš kariuomenės į atsargą paleistas 1921 m. lapkričio 10 d., iš 11. pėst. pulko. Dar jam būnant kariuomenėje, vyriausybė davė iš Liaudiškių dvaro 18 ha žemės. Už pasižymėjimą ir narsumą kautynėse yra apdovanotas Vyčio kryžiumi. Dabar gyvena Karžygių kaime, Radviliškio vl., Šiaulių aps., gautame ūkyje.

J. psk. Balys Brazdžionis

ri į šakomis išpintą mėlynę. Antrojo veidas surauktas, lūpos prasižioję ir rankos sutrauktos prie krūtinės.

Ir pirmasis ir antrasis, greta vienas kito gulintieji, yra negyvi ir dabar jau be jausmo keliauja ten, iš kur prieš keliolika dienų išėjo dar judrūs ir pasiruošę viskam.

Kitame vežime sėdi susitraukę trys sužeisti. Vienas jų apvyniota galva ir, atrodo, tikras arabas su turbanu, ypač, kad veidas gausiai krauju nudažytas.

Iš šalių pėsti eina likusieji. Kiekvienas tų vyrų turi ginklą. Trumpi karabinai, ilgais vamzdžiais rusų darbo šautuvai, mauzeriai prie juosmenų.

Visa toji eisena vis giliau nyksta miške. Jie pasiekia kelią, kuris iškilęs kiek aukščiau, ir visas padarytas iš rąstų, skersai viens prie kito klotų. Kelio šalikelėj linguoja pelkės plotas, kuriame toliau matyti krūmuotų salelių. Žalias vanduo, pasvyrę dumbliniai augalai, sunkus raisto kvapas — visa tai susijungia ir šią vietą daro kažkokią atstumiančią, nemalonią.

Vežimai užvažiuoja ant medinio grindinio. Visas raisto paviršiuje paklotas tiltas sulinguoja po žingsniu...

Už kelių šimtų metrų šis kelias per pelkę pasibagia, aštriai pasisukdamas vienoje iš tokių krūmais ir liesomis pušaitėmis apaugusių salelių. Čia staiga išdygsta sargybinis.

Jis pirmiausia dirsteli į vežimus, o paskui pakrato galva:

— Jokio grobio, ir tik lavonai...

Vienas grįžusiųjų, rusvais gyvaplaukiais apaugusiu veidu, paniekinančiai atsako:

— Iš tavęs tik saga būt ten likusi. Atsirado didvyris...

Sekime toliau visą šią ekspediciją, tokiu nepaprastu keliu įslinkusią į pelkę.

Iš salelės, kuri buvo jau tvirta ir gera žemė,ėjo panašus medinis kelias į kitą salą, o už jos dar kartą per raistą dumbluotu ir vandeningu keliu.

Salelės taip dengė visą privažiavimą, kad vežimai iš šiapus kranto dingdavo, vos tik tai nuvažiuodavo medinio kelio pradžią ir padarydavo pirmą pasisukimą. Atrodydavo, kad jte lyg prasmegtų tame raiste, tačiau nieko panašaus. Jie išvažiuodavo tuo painiu keliu, pasiekdavo vėl mišką ir iš jo patekdavo į Varnaičius, tikrą šių ginkluotų vyrų tvirtovę.

Tai buvo miško fortas, nes prie jo priėti galima buvo tik tuo vieninteliu mediniu keliu. Klampi ir nepeleinama juosta supo pusračiu visą aplinkumą ir Varnaičių kaimas jautėsi iš visų pusių saugus. Vienintelį praejimą visada lengvai galėjo ginti trijų šautuvų ugnimi iš pelkės vidurinės salelės.

Kelionė į priešą nasrus

Haida turėjo greit apsispręsti. Atsisakyti nuo kelionės į Slankių bažnytkaimį ir tuo išvengti lietuvių partizanų, ar lydėti Adelę Saugūnaite ir save statyti didžiausian pavojun.

Pažįstamos, jaunystėje gyventos, vietos merginoje sukėlė daug atsiminimų. Ji pasidarė daug gyvesnė ir pasakojo. . . Tačiau ji nežinojo, kad Haida tik atrodė jos klausas. Visą laiką jis svarstė tuos galimumus, kurie gali laukti, painiavos, kurios užklups, ir galimybes išlįsti iš viso to pragaro.

Pro šalį, prieš pat miestelį, praėjo skarmaluotas elgeta, ejęs iš bažnytkaimio. Purvinas, raukšlėtu veidu, basomis suskirdusiomis kojomis, jis šlepsėjo šalikele, pasiramščiuodamas nusilaužta šaka.

Kai vežimas susilygino, elgeta palengva pakėlė galvą ir apsiblaususį žvilgsnį metė į pravažiuojančius. Tai truko labai trumpai. Haida su Saugūnaite nuvažiavo toliau, o skarmalius pasiliko dulkėse.

Tačiau reikėjo pamatyti, kaip blykstelėjo skarmaliaus akys. . . Elgeta dar paėjo pirmyn. Jis norėjo tuoj atsisukti ir pažiūrėti, bet tyčia nudelsė. Ir tai buvo gera ir išbandyta šio driskiaus taktika.

Haida nieku nepasitikėjo. Jis tuoj atsisuko ir aštriai žiūrėjo į elgetą. Tokie ir panašūs — žodžiu viskas, kas turėjo gyvybę čia zonoje, buvo pavojingi. Po vargšo drabužiais galėjo slėptis šnipas, partizanas ar kitas kas. . . Tačiau dabar kapitonas Haida matė tik sulenktą vyro kuprą, kai jis kulniavo tolyn.

. . . Paprastas elgeta. Nieko pavojingo. — Haida atsisuko atgal. Dabar jam buvo didesnių rūpesčių. Priešais buvo miestelis, kuriame buvo daug vyrų, mielai norėjusių jį matyti prie sienos. Jie niekad nesivaržytų įvartyti kulną Haidos kakton.

Ir tik dabar elgeta, dar paėjęs galiuką, atsigrižo. Jis minutę galvojo. Greit apsisprendė skarmalius. Jis tuoj pakeitė kryptį ir lauko taku, beveik bėgomis, nešėsi bažnytkaimio link.

. . . Jo mintis buvo paprasta — . . . Reikia perspėti apie atvykstantįjį. . .

Keliu pro kapines į Slankių bažnytkaimį atvažiavo du vežimai, pilni vyrų. Visokio amžiaus ir išvaizdos čia sėdėjo žmonių. Ūsuočius, storas ir raudonais veidais valdė arklis. Šalia jo, šautuvo nepaleisdamas, jauniklis, bent dvidešimčia metų jaunesnis, su užversta kepure ant pakaušio ir papūrusiais geltonais plaukais.

Nomeika ir Gailius buvo greta.

Visas šis būrys grįžo iš Marčynskio dvaro.

Raudėnukas negalėjo išpasakoti savo pergyvenimų. Tai buvo jam valandos. Atrodė, kad viskas baigta, — sakė jis. — Ir aš nusprendžiau, nors galvą nusuks — niekam nepasakosiu apie jus. . . Aš jau ir prie kapo nebūsiu išdavikas. Neprivers!

Vyrukas gavo daug mušti. Ir dabar jis, tik vežimui trinktelėjus, pasijusdavo geliamas visose kūno kertelėse.

Gailius daugiau tylėjo. Kažką svarstė jis, ir tai buvo jo ypatybė, kad jis niekam niekad savo planų anksčiau laiko neatidengdavo ir nesvyrudavo. Jei buvo sprendimas — jis vykdė jį nieko nežiūrėdamas. Tada Mykolui Gailiui visos priemonės buvo geros.

(B. d.).

J. Dovydaitis.

Karinės tarnybos įstatymo pakeitimas ir likt. puskarininkiai

Karininkai ir liktiniai puskarininkiai sudaro tuos pagrindinius kiekvienos ginkluotos pajėgos griaučius, kurie tvirtai sieja ir lanksčiai judina visą didžiulį kariuomenės organizmą. Tinkamai sutvarkyti, suderinti ir nuolatos tobulinami šių karių kategorijų teisių ir pareigų nuostatai labai žymiai veikia visos kariuomenės darbo ir jos nuolatinės pažangos bei moralinio tvirtėjimo sėkmingumą. Mūsų kariuomenės liktinių puskarininkių kadru tobulinimu ir auklėjimu, ypač per visą eilę pastarųjų metų, vadovybė yra atitinkamai susirūpinusi.

Suprantama, kad lygiagrečiai statomų reikalavimų, rūpinamasi, kiek galima, gerinti ir liktinių puskarininkių tarnybinę būklę, jų aprūpinimą.

Nelabai seniai Seimo priimtame Karinės tarnybos įstatymo pakeitime yra padaryta esminių papildymų ir pakeitimų, liečiančių likt. puskarininkių ir jų kandidatų karinę tarnybą. Štai jie:

196 str. — „Liktinių puskarininkių kandidatais laikomi puskarininkiai, kurie baigia karinę prievolę puskarininkio laipsniu ir savo noru lieka kariuomenėje ar iš atsargos įstoja į ją tarnauti.

Kariai, išstarnavę kariuomenėje liktinių puskarininkių kandidatais 18 mėnesių, gali būti priimami į kariuomenę liktiniais puskarininkiais arba palikti liktinių puskarininkių kandidatais arba jų prašymais gali būti atleisti į atsargą. Liktinių puskarininkių kandidatai gali tarnauti kariuomenėje ligi jiems sukaks 30 metų amžiaus.“

198 str. — „Liktinių puskarininkių kandidatais priimami tie atlikę karinę prievolę ar iš atsargos puskarininkiai, kurie dorovės, sveikatos ir tarnybos atžvilgiais tinka tarnauti kariuomenėje taikos metu. Liktinių puskarininkių kandidatai jų atestavimo ir jiems skiriamų drausmės baudų atžvilgiais prilyginami liktiniais puskarininkiams.“

215 str. — „Liktiniai puskarininkiai gali tarnauti tikrojoje karo tarnyboje: jaunesn. puskarininkiai ir puskarininkiai ligi 42 m. amžiaus, viršilos ligi 45 m. amžiaus. Liktiniai puskarininkiai, sulaukę nustatytą tarnybos amžių, jų viršininkams tarpininkaujant, krašto apsaugos ministro gali būti palikti tikrojoje karo tarnyboje minimalinei pensijai išsitarnauti. Liktiniai puskarininkiai, kurie dėl savo patyrimo reikalingi kariuomenei ir sveikatos atžvilgiu karo tarnybai tinka, viršininkams tarpininkaujant, krašto apsaugos ministro gali būti palikti tikrojoje karo tarnyboje dar 3 metus ilgiau, negu šio str. 1 dalyje nustatyta.“

Pagaliau Karinės tarnybos įstatymo 55 str. pakeičiamas taip: „Tikrosios karo tarnybos kareiviai, puskarininkiai, likt. puskarininkių kandidatai, kariūnai, kariūnai aspirantai, jų kandidatai ir kiti karinių mokyklų mokiniai, karo invalidai, galeistingosios seserys ir sužeistieji karo tarnybos pareigas einant asmens gydomi ir Lietuvos gydymo įstaigose išlaikomi valstybės išdo lėšomis.

Tomis pat sąlygomis gydomi ir gydymo įstaigose išlaikomi karininkai ir jų šeimos, liktiniai puskarininkiai ir jų šeimos, tačiau šių kategorijų ligoniai, gydant juos stacionariniai gydymo įstaigose, už teikiamą jiems maistą atlygina krašto apsaugos ministro nustatytomis normomis jų nustatyta tvarka“.

Oro desantas tolimame priešo užnugaryje

NERVAI IR PLIENAS

UŽNUGARIO PRIEŠĄ SUNAIKINTI!

Bombų išdraskytas Rovaniemi miestas. Kariniai sunkvežimiai, balta spalva dažyti arba užmesti didele balta skraiste, šaudo iš vieno galo į kitą. Šalia plento lauke daugybė slidininkų pėdsakų. Kelias jiems per slidus ir jie žingsniuoja paprastai ten, kur daugiau sniego.

Karinės virtuvės rūksta po sniegu užgultomis eglėmis. Uniformuotos suomių moterys — šaulės stovi prie sunkvežimių, kurie dalina kariams Raudonojo Kryžiaus dovanų pakelius. Čia pat įrengtas ir lauko paštas, o taip pat knygų ir laikraščių punktas.

Karas ir jo įtempimas matyt iš skubumo ir tikslaus darbo. Nei vieno nėra žiovuojančio ar snūduriuojančio. Į vieną garį į kitą...

Miestelin įeina naujas būrys. Baltais kailiniais kiekvienas tų vyrų atrodo apskritas ir storas. Permesti per pečius automatiniai šautuvai ir kulkosvaidžiai, slidės, rogutės su įvairia medžiaga ir šilto mis palapinėmis.

Tai savarankus dalinys, kuris gali pats vienas ilgą laiką išbūti atsiskyres nuo pagrindinių dalių. Ko jam reikia — viską jis vežasi su savimi.

Dalinys sustoja miestelyje, prie mokyklos namų. Čia yra veikiančios kariuomenės įstaigos. Prie durų matyti suomių ūkininkai, stambūs ir tylūs, pagyvenę vyrai, su pypkėmis dantyse. Karininkas ką tik juos apklausinėjo ir su popieriaus lapu rankoj eina štaban.

Atvykusio dalinio vyresnieji kiek užtrunka viduje. Čia jie pasižiūri į ant stalo išklotus žemėlapius, padaro pasiūlymus savuose žemėlapiuose, padaro kai kuriuose punktuose apskritimus, paskui ant popieriaus greitais skaičiavimus.

Viskas tvarkoj! Dabar toliau kelionėn.

Dalinys labai mažai sugaišo ir tik papildė savo indus karštu gerimu.

Rovaniemi lieka užpakalyje. Vėl kelionė siaurais miško keleliais.

Staiga juos sustabdo nežinomų sargybinių balsai.

Pasikeičia slaptažodžiais. Iš krūmų pasirodo suomių patrulių galvos, o priešakyje vien tik trumpi, automatiniai šautuvai.

Keliaujantis dalinys praeina ir tą vietą. Ant aukštų betoninių kojų stovi geležinkelio tiltas. Elektrinis traukinys nukaukia per jį ir dingsta miško vingyje.

Matyti aplink tiltą kulkosvaidžiai, o prie jų civiliniais drabužiais ir šaulių uniformomis budintieji.

Vėl tolyn...

Keista. Juk tai krašto viduje ir priešas yra toli priešakyje. Tačiau čia kiekvienas ginkluotas ir budi, tartum pasirengę kovoti su kažkuo paslaptingu.

Visai teisingai! Paslaptینگasis priešas kaip tik ir laukiamas. Skrajojantis dalinys leidžiasi į miškus medžioti prieš, kuris vieno ryto metu staiga atsirado. Ginkluoti gyventojai buvo aliarmuoti ir išstatyti prie svarbių judėjimo ir karinių mazgų.

Kaip yra? Juk frontas nepralaužtas.

Paprastas, naujas šio karo metodas. Priešas išsodino desantą iš lėktuvo. Aliarmo pranešimai sakė, kad tarp Rovaniemi ir Botnijos įlankos, negyvenamose vietose, buvo pastebėtas besileidžiantis parašiutininkų būrys. Apie 20 — 30 vyrų. Visi jie labai greit išnyko miškuose, o lėktuvai dingo ryto prieblandoje.

Suomių karo vadovybė tuoj įvertino šį naują priešo ginklą. Speciali dalis vyksta jo medžioti. Gyventojams įsakyta taip pat būti budriems. Visur sukeltos sargybos.

Gali ne vienam kilti mintis. Ką gi gali keliolika vyrų būrelis nuveikti prieš užnugaryj. Jie tuoj turėtų ištirpti nedraugų masėj ir diena vėliau ar anksčiau pakliūti.

Tačiau tas būrelis gali ir žemėn prasmeigi ir niekad nebesugrįžti, bet jo atliktas darbas turės lemiamos reikšmės.

Fronte esančiai ir besikaunančiai divizijai reikia apie 10 traukinių per parą... Ir jei tik staiga, už 50 kilometrų, susprogdinamas vienintelis tiltas?! Tuojau sustoja tiekimas, o be jo ir narsiausių vyrų kariuomenė yra silpna.

Štai ką reiškia parašiutininkai, kurie įlindo priešui tiesiai į nasrus, bet juose turi padaryti tik vieną ar du darbus...

Ir rajone, kur pastebėti parašiutininkai, medžioklė prasideda. Iš visų pusių rajoną apsupa persekiojantieji. Kaip strėlės, jie pradeda slinkti vidun, įskodami

ir medžiodami nematomąjį. Kažkur girių tankmėse sutarškės automatinis šautuvas ir desanto likimas bus išspręstas. Arba ne... Jam gal pavyks. Kare taip lemta, kad geriausi savo pareigose laimi.

KAREIVIAI GELMĖJE

„Iš žygio grįžo povandeninis laivas. Jo kapitonas R. Savo šiuo plaukimu povandeninio laivo įgula paskandino 23.000 tonų laivų. Uoste didvyriai buvo iškilmingai sutikti“.

Tokios žinios ne retos laikraščiuose, kai jūros karas eina nepaliaunamai, o laivai — daug milijonų vertės, su žmonėmis ir pilni gėrybių — leidžiami ir leidžiasi į dugno kapinyną.

Povandeninis laivas ilgai klajoja vandenyse ir krante apie jį nežino diena iš dienos. Apie savo sėkmę ir savo vietą jis negali ir per radiją pranešti, nes priešas gali iššifruoti pagal radijo bangų spinduliavimo kryptį jo vietą. Povandeninis laivas tarsi dingsta ir kiekvienas, kuris turi jame savo artimą žmogų, gali suspausti kumštį ir tik kantriai laukti.

Kartais amžinai dingsta tokie povandeniniai laivai. Nieks nežino net ir jo kapo vietos ir niekad neišgirsta nieko apie paskutines jo minutes...

Tačiau reik pamatyti, kaip iškilmingai į savo uostus sugrįžta povandeniniai laivai.

Periskopas išdidžiai pakeltas. Ant trošų plevėsuoja daugybė spalvotų vėliavėlių. Įgula išsirikiavusi denyje. Kapitonas, odiniais drabužiais, su žiūronais ant kaklo, dviejų savaičių neskusta barzda, išdidžia laimėtojo šypsena saljutuoja, grįžęs iš vandenyno.

Jis raportuoja:

— 23.000 tonų! Bendras laivo paskandintas tonažas 80.000... Plaukioju nuo pirmos karo dienos.

Ir retas geriau įsivaizduoja, kad tie nuskandintų laivų tonažo skaičiai reiškia pragariško įtempimo minutes vandenyne, audrose ir tyliuose saulėlydžiuose, vejami sprogstančių gilumos bombų ar vaiko mi lėktuvų...

Daug valandų po vandeniu metalo karste, iš kurio per labai trumpą klaidos minutę gali niekad neišlipti.

— Kartais tenka išbūti su sustabdytais varikliais ištisomis valandomis dugne. Per klausytuvus girdi kaip žvaigždės viršuje laivai — gaudytojai. Ir jie net nepasišalina iš to rajono. Kai kur sprogdina giluminė bomba ir supurto laivą vandenyno gilumoj. Reikia laukti ir savim pasitikėti. Kieno nervai bus stipresni? Oras pradamas labai taupyti. Povandeninio laivo viduje darosi karšta ir sunkoka kvėpuoti. Tačiau reikia viską nugaleti, nes toks jūrų dugno kareiviams įsakymas. Atšiausia mintis apie kažką blogo. Apie tai, kad jie paleis bombą čia... Nori išbėgti, pausti gaivų orą viršuje. Aplink save tarsi pamatai šaltą, nykią, smėklišką giltinės šypseną. Tačiau ir žmogų silpnybės čia turi būti tokios pat stiprios, kaip povandeninio laivo plienas...

5.000 TONU MEDŽIOKLĖ

— Jūra buvo rūsti, kaip šimtametės raganos veidas. Plūduriavome viršuje. Užplaukė sniego debesys. Vandenyje krito balti, lediniai gabalai. Lyg liksmame šokio vakare popieriniai skritulėliai džiaugsmui ir nerūpestingai nuotakai.

Kiekvienas iš įgulos buvo apsirengęs visais turimais šaltais drabužiais. Per laivo sienas skverbėsi šaltis ir leškojo patalo kaulų viduje.

Jokio laivo. Tik nykių vandeninės lygumos, tokios pat sunkios, kaip ir dangus viršum jų.

Pagaliau horizonte, pro prasiskleidusio sniego uždangalą, dūmai.

Laivai artinasi!

Kiekvienas savo vietoj. Prie pasinėrimo vožtuvų kiekvienas laukia, kaip tigras šuoliui. Dar labai toli priešas.

— Atidaryti nėrimo kameras.

Visas sunkus laivas, vos tik pakyla rankos prie vožtuvų rankenos, sminga dugnan. Bokštelyje pasilieka tik kapitonas su savo stikline periskopo akimi. Pirmyn prie nepažįstamojo...

Trys laivai. Tuoj išsiskiria didžiulis, tiesiog milžinas jų viduryje. Jūrininko akis greit pasako viską.

— 5.000 tonų tanklaivis. Jo kursas prieš krantų link. Reiškia, jis pilnas brangios naftos.

Ji lydys sargybos laivas staiga pasisuka ir artėja į šią pusę... Tuo pačiu metu pasirodo ir du lėktuvai.

Periskopo vamzdis išliaužia į savo lizdą. Lieka tik judanti aukštyn ir žemyn jūra.

Netoli ir krantai. Dėl to pakrančių apsaugos aviacija jau išskrido pasitikti atkeliaujančiųjų.

Pamažu slenka po vandeniu laivas, artėdamas ten, kur matė 5.000 tonų. Tai pasigėrėtinas taikiny. Ir kiekvieno povandeninio laivo kapitonas laiko sau didžios garbės dalyku tokį šūvį.

PĖDA PASKUI PĖDĄ

— Ir tokios sunkios medžioklės aš niekad neturėjau. Mes vienu metu pakėlėm periskopą. Apskritame matymo lauke staiga blykstelėjo platus sargybos laivo šešelis.

— Gilyn!

Mūsų laivas šovė gelmėn ir susidūrimo su juo išvengėme tik per plauką.

Atsidūrėme tanklaiviui iš kito šono. Visą laiką buvome po vandeniu ir tik jausmas sakė, kad priešas čia pat. Joku būdu negalėjom iškišti savo akies.

Paskui staiga puolė mus lėktuvai. Kai tik trečią kartą, kai norėjome pasiruošti atakai.

Visi vandens plotai sudrebėjo nuo spro-

gimų. Jis jau svaido dovanas mums!

Staiga atsiradom dugne, tiek, kiek tik galima giliau. Pradėjo darytis pasitusiai karšta. Vienas jūrininkų pasijuto blogai. Ji tuoj nuvedė į oro kambarį, kur jis turėjo gauti didesnį kiekį oro ir atsigavinti...

Mes atsagstėme švarkus, prakaitu blizgėjo veidai, bet mintyse buvo:

5.000 tonų!

Visą valandą sekėme paskui šį puikų taikinį.

— Kilti ketvirtadaliu greičio... Stop!

Periskopas išlenda iš vandens.

Lėktuvai čia pat. Jie lyg laukia mūsų.

— Nerti pilnais rezervuarais!

Vėl pasijuntam daugiau kaip šimto pėdų gilumoj... Ir vėl vandenyje, suspausti jo milžiniškos galios, kaitros ir įtempimo kankinami.

— Aukštyn! — Karininkai jau seniai patikrino torpedų vamzdžius ir jie su ilgomis, blizgančiomis mirtimis tik laukia žvilgsnio į tanklaivį.

Perdaug nuo jo nutolome. Jau trys valandos kaip sekame juos. Lėktuvai dabar nutolsta vakarų link. Jie nuėjo pasipildyti kuro. Pasiryžtam kautynėms.

Artyn...

Bangos užlieja ir vėl atidengia apskritą periskopo ekraną. Vandens mirgėjimas toks įkyrus.

Juodas milžinas. Tokios baisenybės — tanklaivio dar neteko matyti. Tai tikra tvirtovė...

Staiga greitas ir tikras:

— 2 torpedos! Ugnis!

Mažas skambutis šaulių kameroj. Trinktelėjo torpedų vamzdžiuose šūvis.

O jei pro šalį? Atstumas dar nemažas.

— 2 torpedos! Ugnis!

Nauja salvė, ir, šviesdamos vandenyj putotu taku, jos nueina paskui pirmąsias...

Aš staiga pakeliu periskopą. Sargybos laivas toli. Akis pirmiausia apžiūri padangę. Vėl trys juodi taškai horizonte. Lėktuvai! Nauja patrulių eilė...

Žemyn! Žvilgsnis prilimpa prie stiklo. Bent paskutinę akimirką pamatyti, kad viskas tvarkoj.

Staiga vos nepargriūnam. Dangus ir vanduo susiūbavo. Milžiniškas stulpas išsoko ligi pat angelų durų... Yra!

O paskui dar sunki valanda dugne, kai viršuje siūva, lyg medžiokliniai šunes, mus gaudantieji.

Taupome elektrą ir orą. Sunkus ir troškus oras graužia gerklę, bet geriau palaukti gero į plaučius įtraukimo, negu niekad jo negauti ir tuoj prarasti ir šį...

Daug, labai daug laiko praėjo. Mes pavalgėme 40 metrų gilumoje pietus ir išgėrėme po karštos kavos indą... Tik tada aš įsakiau pakilti.

Aplink tuščia. Pavojaus nematyti.

— Atidaryt! Išlipti...

Toli nuo mūsų danguje vis dar tebestovėjo milžiniškas, ištysęs juodas dūmų kalnas. Dar ilgai degs tas didžiulis naftos kiekis...

Vėl kažkoks laivas šiaurėje. Ir vėl prie jo pilnu greičiu. Tokia jūros medžiotojų duona!

♦ KARO VEIKSMAI

ŠIAURĖS FRONTE

Be smarkių kautynių Karelijoje, taip pat prašėdėjo smarkesnės kautynės ir Petsamo fronte (pačioje šiaurėje). Suomų priešakinės dalys pasitraukė labiau į pietus ir dabar esančios netoli Norvegijos sienos.

Leningrado karo apygardos štabas savo komunikate skelbia, kad nuo vasario

11 d. iki kovo 1 d. Sovietų Sąjungos kariuomenė užėmė 922 priešų sustiprinimus, jų tarpe 235 betoninius artilerijos fortus. Suomų nuostoliai karo reikmėmis yra tokie: 506 patrankos, 2.732 kulkosvaidžiai, 19 tankų, 20.000 sviedinių, 10.000 šautuvų ir daugiau kaip 14.000.000 šovinių. Sovietų Sąjungos aviacija gyvai bombardavo priešų kariuomenės dalinius ir karinius taikinius. 11 priešų lėktuvų buvo numušta oro kautynėse. Nuo vasario 11 d. ligi kovo 1 d. buvo numuštas 191 priešų lėktuvas. Per tą patį laiką Sovietų Sąjungos aviacija neteko 21 lėktuvo.

Vėlesniame Sovietų pranešime sakoma, kad kovo 2 d. Karelijos sąsmaukoje Sovietų Sąjungos kariuomenės ofensyva buvo vykdoma sėkmingai toliau. Mūsų kariuomenė užėmė Viipurio geležinkelio stoties sandėlį ir pietinę to miesto dalį. Apsupdama Viipurio miestą iš šiaurės ir pietų, mūsų kariuomenė užėmė Tammisuo stotį, į šiaurę nuo Viipurio, o taip pat Kejhasniemio, iškyšulį ir Turkinasario salą, į pietvakarius nuo Viipurio mūsų kariuomenė užėmė Kaantymos ir Lapinlahčio piliis. Kitose fronto vietose nieko pažymėtino neįvyko. Mūsų aviacija bombardavo suomių kariuomenę ir karinius taikinius. Per oro kautynes septyni suomių lėktuvai buvo numušti.

Kalbėdami apie kautynes prie Viipurio, Sovietai pabrėžia, kad suomiai atitraukdami padegę Viipurio miestą.

Suomiai vasario 29 d. savo pranešime skelbia, kad jie sunaikinę 18 Sovietų tankų, vieną šarvuotą automobilį ir numušę 2 lėktuvus.

Taip pat suomiai skelbia, kad jie nuo karo pradžios iki kovo 1 d. numušę 510 Sovietų lėktuvų.

Vėlesniame Suomų karo vadovybės pranešime kalbama, kad Karelijos sąsmaukoje, tarp Viipurio įlankos ir Vuoksio upės, rusai puolė keletą kartų. Nukraa ir Aigapaa linkmėse jų puolimai buvo atmušti ir jie turėjo dielių nuostolių. Sainio, Perojokio ir Heinjokio stoties linkmėse suomių kariuomenė kiek pasitraukė. Rytinėje sąsmaukos dalyje rusų puolimas buvo atmuštas. Suomiai sunaikino keturis tankus. Į šiaurės rytus nuo Ladogos ežero kovo 1 d. buvo galutinai sunaikinta 34-ji Maskvos tankų brigada. Ši brigada slinko primyn per Uomą, norėdama padėti 18-ai divizijai. Ji, tačiau, buvo apsupta sykiu su šia 18-ja divizija. Atkakliai supdami, suomiai paėmė šios brigados atramos punktą. Rusai neteko 2.050 užmuštų žmonių. Užmuštųjų tarpe yra brigados vadas Kondratjevas ir 18-os divizijos vadas Konrasnevas su savo štabu, kuriam buvo pavykę išbėgti ir prisidėti prie tankų brigados. Brigados atramos punkte buvo paimta grobio, kiek ligi šiol suskaityta, 100 tankų, 12 šarvuotųjų automobilių, šešios patrankos, penki kulkosvaidžiai, 200 vežimų, 28 paprasti automobiliai, 25 šaudmenų vežimai ir kitos pestininkų karo medžiagos. Šio atramos punkto paėmimas žymiai sustiprina suomių gynimosi pozicijas. Suomų kariuomenė pasiekė pozicijas, kurios atitinka jos turėtosioms karo pradžioje pozicijoms. Kovo mėnesio 1 dieną suomių aviacija bombardavo žygiuojančias Sovietų Sąjungos kariuomenės voras ir gurguoles, lygiai kaip keletą Sovietų Sąjungos aviacijos bazių. Einas iš Leningrado į fronto pusę geležinkelis buvo daug kartų bombarduotas. Taip pat buvo bombarduoti keliai ir traukiniai. Patikrintomis žiniomis, buvo numušta aštuoni Sovietų Sąjungos lėktuvai. Be

— Atidaryt! Išlipti!...

to, septyni lėktuvai taip pat, tur būt, numušti.

VAKARŲ FRONTE

Prancūzų spauda praneša, kad už Zigfrido linijos esąs pastebėtas labai didelis vokiečių kariuomenės judėjimas. Kariniai stebėtojai reiškia nuomonę, kad tai esąs pasirengimas dideliame puolimui. Iš Prancūzijos taip pat gaunama žinių, kad vokiečiai jau pačiame fronte pradėję rodyti didesnę aktingumą.

Anglai praneša, kad jų lėktuvai vėl skraidę Vokietijoje. Aplankę Helgolandą, Kukshafeną, Sylt salą, Berlyną, Kyli, Liubeką ir Hamburgą. Vokiečiai Olandų Indijoje paskandinę du savo laivus, kuriuos norėjo pagauti anglai.

Vokiečių kariuomenės vadovybė, darydama 6 karo mėnesių apžvalgą, tarp kitko pabrėžia, kad per tą laiką vokiečių karo laivynas sunaikino sąjungininkų šiuos karo laivus: „Royal Oak“, lėktuvnešį „Courageus“, pagalbinį kreiserį „Rawalpindi“, 8 naikintuvus, apie 20 kitokių rūšių karo, pagalbinių ir povandeninių laivų. Be to, visa eilė sąjungininkų laivų buvo apgadinta. Tuo pat metu buvo sunaikinti 532 priešo ar priešui tarnavę neutralūs laivai, bendros 1.904.913 tonų talpos. Palyginus su tais laimėjimais, vokiečių nuostoliai buvę nedideli: tik žuvęs 1 šarvuotas laivas, 2 naikintuvai, 6 sargybieniai laivai ar minogaudžiai ir 11 povandeninių laivų.

Vokiečių karo aviacija nuskandino 65 laivus, bendros 75.000 tonų talpos. Tie laivai daugiausia buvo priešų arba Anglijai gabenę prekes neutralių valstybių. Iš lėktuvų buvo sunaikinti ir keli anglų lengvesnio tipo karo laivai. Be to, iš lėktuvų numestomis bombomis buvo smarkiai sugadinti ir beveik sunaikinti 52 laivai, bendros 200.000 talpos.

Iš viso iki šiol buvo numušta 285 anglų ir prancūzų lėktuvai. Prie jų dar reikia priskaityti 50 lėktuvų, žuvusių drauge su sunaikintu anglų lėktuvnešiu. Tuo būdu sąjungininkai iš viso yra netekę 335 lėktuvų. Tuo tarpu vokiečiai per 6 karo mėnesius netekę per susidūrimus su angliais 35 lėktuvų ir kitokiais būdais žuvo dar 43 vokiečių lėktuvai.

POLITIKOS APŽVALGA

KADA ITALIJA STOTŲ KARAN. Vienas italų žurnalistas Gaida rašo Mussolinio organe „Dziornalia d'Italia“, kad Italija tik tuomet dalyvausianti kare, jei kas nors atsitiktų Balkanuose. Balkanai ir Viduržemio jūra esą Italijos saugumo raktas. Minimas Gaida dažnai pabrėžia paties Mussolinio mintis.

UŽDRAUDĖ ŽYDAMS PIRKTI ŽEMĖS PALESTINOJE. Anglai, nenorėdami erzinti arabų, uždraudė žydams pirkti žemės Palestinoje. Šiandien arabų simpatijos anglams yra labai reikalingos.

Į Vakarų frontą atvyko Palestinos korpas, sudarytas iš arabų ir žydų. Jie kovos sąjungininkų pusėje.

STEINHARDTAS PAS MOLOTOVĄ. Vasario 28 d. Sovietų Sąjungos tarybos pirmininkas ir užsienių reikalų komisaras Molotovas buvo pasikvietęs Amerikos Jungtinių Valstybių ambasadorių Steinhardtą į iškilmingus pusryčius ir su juo kalbėjosi apie tris valandas. Šis pasikalbėjimas diplomatinuose sluoksniuose sukėlęs didelio susidomėjimo ir apie jį visaip spėliojama. Užsienio spauda spėja, kad jiedu kalbėję abu kraštus liečiančiais prekybos reikalais ir po to apie SSSR - Suomijos konfliktą. Taip pat spėjama, kad SSSR norinti santykių pagerėjimo su Amerikos Jungtinėmis Valstybėmis.

AR ŠVEDIJA GALETŲ ĮSIKIŠTI Į KARĄ. Italų spauda mananti, kad anglai su prancūzais nepradės karo prieš Sovietų Sąjungą. Todėl jos neturinčios jokios teisės įtraukti švediją į karą. Italų laikraštis „Popolo di Roma“ rašo, jeigu švedija įsikištų į SSSR - Suomijos karą, tai Vokietija pulstų švediją.

MAISTO KORTELĖS PRANCŪZIJOJE. Prancūzijoje bus pravestas gyventojų surašymas, o po to įvedamos maisto kortelės. Visa privatinė Prancūzijos pramonė mobilizuojama karo gamybai.

ARTIMUOSE RYTUOSE. Paskiausiai jaučiamas šioks toks atoslūgis Turkijos ir Sovietų Sąjungos santykiuose. Svarbiausia to atoslūgio priežastis — įvykęs susitarimas tarp šių valstybių atitraukti savo kariuomenes po 10 kilometrų nuo sienos. Tuo nutarimu norima išvengti pasienio nesusipratimų.

Vasario 29 d. Turkijos ministras pirmininkas Saidamas savo kalboj pabrėžė, kad Turkija yra pasirengusi visokiems netikėtumams, tačiau ji nemananti daryti jokių žygių prieš Sovietų Sąjungą.

Kiek kelia nerimo Turkijoje Sovietų Sąjungos manevrai Juodojoje jūroje ir Kaukaze.

PAAŠTRĖJĘ ITALŲ - ANGLŲ SANTYKIAI. Paskutinėmis dienomis paaštrėję italų - anglų santykiai. Mat, nuo kovo 1 d. anglai įvedė italų laivų kontrolę, kurie veža iš Vokietijos į Italiją akmens anglis. Toks anglų žygis sukėlė Italijoje pasipiktinimą. Italai anglams pasiuntė griežtą protesto notą.

Rašoma, kad anglai prie Etiopijos telkia daugiau savo kariuomenės. Anglai aiškina, kad šis jų žygis nesąs nukreiptas prieš Italiją, bet tik natūralinė sienų gynimo priemonė karo metu.

KARO MOKESTIS LATVIJOJE. Latvių ministrų taryba nutarė pakeisti pajamų mokesčių įstatymą. Tarp kitko bus mokamas specialus 20% mokestis į fondą kraštui ginti.

WELLESAS LANKĖSI VOKIETIJOJE. Amerikos Jungtinių Valstybių prezidento Roosevelto atstovas Wellesas lankėsi Berlyne ir čia turėjo pasitarimų su aukštaisiais Vokietijos pareigūnais. Su Hitleriu kalbėjosi apie pusantrų valandos. Vokiečių spauda nedaug tepraneša apie šiuos pasitarimus.

SUSIKOVĖ BELGŲ IR VOKIEČIŲ LĖKTUVAI. Kovo 2 d. trys belgų lėktuvai buvo apsupę vieną vokiečių lėktuvą, kuris skrido per Belgijos teritoriją. Vokiečių lėktuvus pradėjo šaudyti į belgų lėktuvus, kurių vienas buvo numuštas, o kiti du tik kulku kliudyti. Dėl šio įvykio belgai pareiškė protestą vokiečiams. Vokiečiai belgų atsiprašė.

REIKALAUJA STIPRINTI PANAMOS KANALĄ. Amerikos Jungtinių Valstybių prezidentas Ruzveltas, apžiūrėjęs Panamos kanalo gynybos priemones, per pasikalbėjimą su spaudos atstovais pareiškė, jog reikia padvigubinti lėktuvų ir patrankų skaičių, kurios dabar saugo įplaukimą ir išplaukimą iš to kanalo. Prezidento nuomone, reikėtų numatyti kanalui apginti darbus, kurie, jei reikėtų, turėtų būti atlikti per visą vidurinę Ameriką iki Ekvadoro, Venezuelos ir Kolumbijos. Taip pat Ruzveltas nurodė, kad priešui susekti tolimame atstume, jei jis mėgintų atplaukti pulti kanalą iš oro ar iš jūros, reikėtų turėti daug didesnę patrankų ir lėktuvų skaičių. Visų pirma turi būti baigta vykdyti dabartinę apgynimo nuo puolimo iš oro programa, nes iki šiol buvo suteikta tik pusė to priešlėktuvinių patrankų ir lėktuvų skaičiaus, kurio prašė kariuomenės ir laivyno komisijos. Prezidentas Ruzveltas pareiškė, kad jis gerai apžiūrėjo kanalui ginti priemones, važiuodamas kartu su Panamos respublikos prezidentu Boidu, o paskui apsvaustęs tą reikalą per konferenciją „Tuscalosos“ kreiseryje. Jo ir Boido nuomonės visiškai sutapo. Abu prezidentai priėjo išvadą, kad kanalo gynimas yra gyvybinės reikšmės reikalas ne tik Jungtinėms Valstybėms, bet ir visai Pietų Amerikai. Baigdamas prezidentas Ruzveltas pareiškė, kad per „Tuscalosos“ kreiseryje įvykusį pasitarimą su kariuomenės ir laivyno karininkais buvo smulkiau apsvaustytas abiejų armijų bendradarbiavimas Jungtinių Valstybių ir Panamos kanalo gynybos darbe.

Karo technikos dalių dvidešimtmetis

Dvidešimt metų mūsų karo technikos dalims sukako jau praėjusiais metais. Šią reikšmingą mūsų kariuomenės techninės pažangos sukaktį atitinkamai paminėti sutrukdė didieji pasaulio politiniai įvykiai ir naujojo karo Europoje pradžia.

Vasario 28 d. ši karo technikos dalių sukaktis buvo paminėta labai kukliai, tačiau originališkai ir prasmingai. Sukaktis paminėta ne įprastais viešais pasirodymais ar paradais, o išleidimu didelės, turiningos ir brangios savo istorine medžiaga knygos „Karo technikos dalių dvidešimtmetis“ 1919—1939 m. Minėjimas prasidėjo 18 val. karo technikos dalių rėmėjų šančiuose. Į minėjimą atsilankė krašto apsaugos ministras b. gen. Musteikis, l. e. kariuomenės vado pareigas d. gen. Vitkauskas, kariuomenės tiekimo viršininkas d. gen. Gerulaitis, divizijos vadas d. gen. Adamkavičius, karo technikos viršininkas b. gen. Popeliučka. Į minėjimą buvo pakviesti didžiųjų mūsų dienraščių ir karinės spaudos atstovai.

Minėjamą pradėjo savo žodžiu b. gen. Popeliučka, priminę šios reikšmingos sukakties minėjimo pobūdį ir pavaizdavęs „Karo technikos dalių dvidešimtmečio“ veikalą išleidimą ir jo reikšmę mūsų karo istorijai ir jaunajai mūsų karių kartai. Toliau karo technikos viršininkas priminė tą didžiulę mūsų techninių dalių pažangą, kuri padaryta nuo iš nieko pradėtos pradžios, nuo 1919 m. sausio 1 d. Nežiūrint į tai, sunkiausiomis aplinkybėmis besikurianti mūsų technikos kariuomenė Nepriklausomybės kovų metu atliko milžiniškos reikšmės darbus ir karzygiškai padėjo mūsų negausiai, menkai ginkluotai savanoriškai kariuomenei.

Po generolo kalbos, spaudos atstovai buvo apdovanoti gražiai įrištu „Karo technikos dalių dvidešimtmečiu“. Tai puiki, didelio formato gražiai išleista knyga, kurią puošia daugybė buvusių ir esamų karo technikos dalinių vadų atvaizdų, daugybė istorinių nuotraukų iš Nepriklausomybės kovų ir taikos meto karo technikos dalių gyvenimo ir darbo. Leidinyje gausu nuobraižų, lentelių ir diagramų, labai ryškiai vaizduojančių šių mūsų kariuomenės dalių augimą, tobulėjimą ir įvykdytus kariuomenės vadovybės uždavinius.

Leidinį puošia originalus kelių spalvų viršelis. Pradžioje įdėti Respublikos Prezidento, A. Smetonos, Krašto apsaugos ministro b. gen. Musteikio ir kariuomenės vado b. gen. Raštikio atvaizdai ir specialiai šiam leidiniui skirti jų žodžiai. Šiuose žodžiuose labai įsakmiai pabrėžtas ir vertinamas reikalingiausių moderniai kariuomenei techninių priemonių būtinumas ir jų milžiniška reikšmė šių dienų karuose. Kariuomenės vadas b. gen. Raštikis pabrėžia, kad būtinausių karo technikos priemonių mes privalome turėti ir turime.

Knygos pratarmėje redakcinė komisija aiškiai pabrėžia šio leidinio tikslą, nupasakoja leidinio parengimo eigą ir aptaria panaudotą medžiagą. Leidinio turinį sudaro keturios pagrindinės dalys: istorinė apžvalga, atsiminimai, kultūrinis gyvenimas ir bibliografija. Pirmoje dalyje randame: Senovėje; Vadovybė — Karininkų specialistų rengimas, Karo Technikos Biblioteka; Ryšininkai — Ryšininkų mokymas, Kauno radijo stotis; Pionieriai — Pionierių mokymas ir techninės priemonės; Automobilistai — Karinių šoferių rengimas; Geležinkelininkai — 2 inž. b-no karių mokymas; Šarvuotininkai — Šarvuotininkų mokymas; Jūrininkai, Šauliai; Ugniagesiai, Sanitarija, Dvasios sritis. Atsiminimų dalyje: Ats. kpt. inž. V. Petraitis — Atsiminimų žiupsnis; Lt. G. B. Klausutis — Jo didžioji auka; Adm. kpt. Januševičius — Kauno radijo stotyje; Mjr. Aperavičius — Pirmųjų ryšininkų mokymas; ats. lt. Maculevičius — Inžinerijos puskarininkų mokykla; Ats. adm. kpt. Navakauskas — Kaip aš tapau sapieriu; Mjr. Aperavičius — Pirmosios kėlimosi priemonės; Ats. kpt. S. Fanstilis — Kaip pirkomės pirmąsias mašinas; Kpt. Bartkūnas — 1919—1920 m. auto batalione; Šof. K. Jablonskis — Pirmosios dienos Lietuvos kariuomenėje; Plk. lt. Baublys — Panevėžyje; Ats. plk. Kraucevičius — Iš atsiminimų apie šarvato traukinio veiksmus 1920 m.; Ats. j. lt. Jakulis — Mūsų šarvatočiai Vilniuje ir Svalkijoje; Ats. j. lt. St. Gerdvilis — „Pragaro“ veiksmai Vilniuje — Maišiogalos fronte; jūrų lt. Labanauskas — Vyr. Ginkluotųjų Jėgų Viršininkas jūroje. Kultūrinio gyvenimo dalyje šis gyvenimas vaizduojamas: ryšių batalione, 1 inž. batalione, auto rinktinėje, 2 inž. batalione, šarvuotųjų rinktinėje ir karo laive. Pagaliau labai reikšminga knygos dalis — Bibliografija: Bendrieji klausimai, Ryšiai, Inžinerija, Susisiekimas, Šarvuočiai, Jūrininkystė. Čia sužymėta knygos, konspektai, kiti leidiniai ir straipsniai karinėje ir nekarinėje periodinėje spaudoje karo technikos klausimais. Tai labai didelis ir prasmingas darbas mūsų karinei bibliografijai. Malonu pažymėti, kad šioje Bibliografijos dalyje, šalia kitų karinių periodinių leidinių, labai dažnai minimas ir „Kario“ vardas.

Šią naudingą knygą išleido Karo Technikos Valdyba. Redakcinės komisijos pirmininkas plk. lt. inž. Jurskis. Komisijos nariai: plk. lt. Baublys, plk. lt. inž. Vitkus, kpt. Petrauskas, kun. Dr. Česaitis, mjr. Kondratas, mjr. Šilius. Leidinys turi 424 psl. Akcinės b-vės „Žaibo“ spaustuviėje atspausa 3.000 egz.

Toliau minėjimo metu savo, kaip šarvuotininko išpūdžius, gyvai ir nuoširdžiai papasakojo krašto apsaugos ministras b. gen. Musteikis. L. e. kariuomenės vado pareigas d. gen. Vitkauskas gyvais, Nepriklausomybės karo pavyzdžiais iškėlė karo technikos dalių svarbumą ir palinkėjo šiai ginklų rūšiai augti ir tobulėti. Po oficialinės minėjimo dalies įvyko bendra, kukli ir nuoširdi vakariene minėjimo dalyviams.

A. G.

MOKYKLA IR KARIUOMENĖ

KAME MŪSŲ GALYBĖ

Kiekvieną kartą, kai svarstome mūsų, mažos tautos, ateitį, visos stiprybės turime semtis iš tų minčių, kurios kalba, kad tautos laisvė priklauso ne nuo tautos dydžio gyventojų skaičiaus, o tik nuo tos tautos tautinio susipratimo, Tėvynės meilės, valios, jėgų tvirtumo. Jei mūsų visų tarpe bus tvirtas pasiryžimas išlaikyti savo nepriklausomybę, kaip buvo tvirtas pasiryžimas atvaduoti Gedimino pilį,—būsime nepalaužiami.

Kas drąsiai, su pasiryžimu kovos už savo laisvę, to ir didžiausios kliūtys, didžiausios priešų jėgos neišgąsdins, niekas neprivers svetimiems vergauti.

Pilypas II buvo galingas ispanų karalius. Kaimynai buvo nusilpę nuo vidujinių karų. Jis norėjo įvesti Olandijoje inkviziciją, bet Vilhelmas Oranietis pasipriešino. Kova buvo labai nelygi. Nors Vilhelmas žuvo, bet ir Pilypas nelaimėjo. Olandai liko be vado, bet ir Ispanija pradėjo smukti. Ispanų karaliaus galybė vis mažėjo, o Oranų kunigaikščiai augo ir tapo didžiausiais tų laikų žmonėmis. Išvytas iš gimtinės, paniekintas, žmogžudžių apsuptas, Vilhelmas nenustoja būdo tvirtumo, į kurį sutrupėjo netiesos bangos ir turtų galybė.

Nereikia nusigąsti pirmųjų kliūčių, nes kliūtys auklėja žmogų, sužadina norą jas nugalėti. Geriau bijokime greito pasisekimo, nes tada tampama ištižėliu, netenkama energijos, o tada, sutikus kokią nors kliūtį, nestengiame jos nugalėti. Pavojingas ne nupuolimas, o tik nupuolus negalėjimas atsikelti.

Buvome netekę savo tėvų sostinės — ar jau ir nusiminėme, nuleidome rankas? Kasdieninė mūsų malda, mūsų mintys buvo: „Vilnius buvo mūsų ir bus“, — laimėjome. Didžiausi istorijos įvykiai įvyksta drąsos, tvirto būdo ir pasiryžimo dėka. Didžiausi laimėjimai gimsta iš pralaimėjimų. Kiekvienas daiktas, net mūsų pačių asmeninė laimė įgyjama tik po didelių vargų, nelaimių ir skausmų. Reikia išmokti visus pralaimėjimus paversti laimėjimais!

Didysis rusų vadas Suvorovas visados nugalėdavo kad ir didžiausias kliūtis savo valios tvirtumu, energija, pasiryžimu. „Negalima“ — jis nežinojo. Savo tvirtu būdu kiekvieną karį padarydavo karzygiu. Ypač tai ryškiai pasireiškė pereinant Alpes. Išgirdęs, kad kariai pradeda murmėti, jis liepė pakalnėje iškasti kapą ir tarė: „Čia mane palaidosite. Jūs daugiau man ne vaikai, aš — ne tėvas. Nieko daugiau man neliko, kaip tik mirti“. Nusiminę kariai puolė prie jo šaukdami: „Veskmus, vesk“!

Tikras karzygys turi būti drąsus, bet ne beprotiškas, klusnus, bet ne per daug nusizeminęs; viršininkas be didybės, malonus be veidmainiavimo; turi būti priešas keršto ir neapykantos; apsimąstantis, ištikimas draugams, teisingas ir doras; turi mokėti išnaudoti visus nutikimus, turėti mokėti naudotis proga; atleisti artimųjų nusikaltimus, bet sau — niekad.

Šios taisyklės yra būtinos. Jas turime sekti, nes tai mūsų galybės ir garbės pagrindas.

J. Vaidevutis

JAUNIMO KNYGA

KEISTUTIS PAS GEDIMINĄ

Paskiausiai išleistoji knygelė vaikams yra K. Binkio eiliuotas pasakojimas *Keistutis pas Gediminą*. Čia pavaizduota mažo berniuko kelionė triračiu sostinėn, pasakojama ką jis ten mato, beieškodamas Vilko, pasikalbėjimas su Gediminu ir pasiryžimas kuo greičiau užaugti, kad galėtų padėti atitaisyti tai, kas svetimųjų metų metais yra nulietuvinta, sugadinta.

Parašyta paprastai ir ramiu stilium. Knygelė ugdančių nuotaikų.

Knygelę spalvotais piešiniais iliustravo dail. L. Vilimas. Piešiniai lengvi ir nuotaikingi.

(Spaudos Fondas, 36 psl.).

K. Augas

REMS JAUNUOSIUS TALENTUS

Naujai įsisteigusi knygoms leisti b-vė „Knyga“ pasiryžo paremti jaunuosius talentus, leisdama jų raštus. B-vė remia Amerikos lietuviai. Šiuo metu baigiama spausdinti pirmieji „Knygos“ leidžiami debiut. J. Snaigės eilėraščiai „Gėlės ant sniego“.

MOKYKLOSE

KAUNO V. GIMNAZIJA

— Karinio rengimo mokytojo Starkevičiaus pastangomis mūsų gimnazija įsigijo 32 šautuvus. Susidomėjimas šaudymu gimnazijoje labai didelis. IV klasė užsakė už 16 litų šovinių.

— Nors mūsų gimnazija yra nedidelė ir kar. rengimas dėstomas tik vienintelėje IV-klasėje, bet ir toje vienintelėje klasėje kar. rengimas yra mėgiamiausia pamoka.

J. Skliubauskas

BELVEDERIS

Vasario 11 d. įvyko Belvederio vidur. pienink. m-los mokinių šaulių būrio metinis susirinkimas, kuriame išrinkome naują būrio tarybą: šaul. ats. j. psk. Černiauskas, šaul. ats. j. psk. Vacl. Bieliauskas, šaul. ats. gr. V. Barauskas ir šaul.

Jūrininkams maloni proga su švyturio sargu šnektelti

Už laisvę

Alf. Docius

Iš pirkelių, iš vargo šešelių
Kėlės tauri karžygių dvasia.
Nugalėt! ryžtas didelis kėlės
Arba mirt laisvuose laukuose.

Iš pirkelių išėjo artojai
Krašto garbę didvyriškai gint.
Ėjo kautis už saulę rytojaus,
Už tave, o tėvyne brangi.

Susitiko grobuoniškus veidus
Ties Kėdainiais, Giedraičiais, Šiauliais.
Tėvų žemės nuskriaust jie neleido
Ir kovojo kietai, atkakliai,

Įsisūpusią audrą, lyg didelę srovę,
Plėšrią gaują sustabdė kely.
Lyg jaunuolis prieš vyrą narsiai susikovė, —
Priešo šimtas — lietuviai keli...

Žiaurią lemtį grobikai surado, —
Pražūtis čia sutiko baisi. —
Jie sutriuškino priešų brigadas
Alkani, nemiegoję, basi. —

Jie parodė didvyrišką drąsą,
Kad gyventų laimingi kiti...
Kam kovoje jaunystė užgeso,
Tam garbė — amžina atmįntis.

Br. Kvetkus. Į kontrolės komisiją įeina: šaul. mok. J. Ramanauskas, šaul. B. Sriubiškis ir šaul. J. Baltrušaitis.

V. Bl.

KAUNO IV VALST. GIMN.

Gražiai veikia oro skautai

Kauno IV gimn. veikia I-ji Lietuvoje oro skautų „Dariaus ir Girėno“ draugovė. Draugovėje yra 2 „B“ ir 5 „A“ sklandymo pilotai. Visi kiti yra baigę teoretinius lakūnų ir aviomodelistų kursus. 20 skautų turi aviatoriaus specialybę. Draugovė iki šiol pastatė per 200 aviomodelių. Skautų globėjas mok. V. Bičiūnas konkurso keliu už modelių statybą ir kit. paskyrė vertingą dovaną — lakūno biustą. Draugovei vadovauja civ. av. lak. K. Valaitis.

Pr.

UKMERGĖS MOKYTOJŲ SEMINARIJA

Veiklus „Aviacijos“ būrelis

Dar visai neseniai šaulių būry įsteigtas „Aviacijos“ būrelis rodo didelę veiklą. Vasario 10 d. pradėti aviacijos teorijos ir aviomodelizmo kursai. Kursus pradėti buvo atvykęs L. A. K. av. instr. Vyt. Tamulevičius, kuris laikė trumputę paskaitelę, supažindino su keleta aviomodeliukų ir demonstravo modelių statybos filmą.

Tičius

LAKŪNŲ MOKINIŲ LAIDA

Aero klubas kasmet organizuoja lakūnų kursus. Paskutiniaisiais metais buvo susirūpinta nemokamus skraidymo kursus organizuoti mokyklinei jaunuomenei, dar netarnavusiai kariuomenėje. Tokių lakūnų paruoštas jau visas būrys. Šiomet tokia laida irgi bus organizuojama. Norintieji turėtų jau iš anksto susirūpinti.

LIETUVIAI JŪRŲ SKAUTAI LATVIJOJ

Neseniai įsisteigusi Mintaujos lietuvių jūros skautų draugovė gyvina veiklą. Dažnai daromos sueigos ir užsiėmimai. Mokoma šaudyti, sportuoti, rūpinamasi įsigyti uniformą ir inventoriaus. Po Velykų ruošiamas didelis skautiškas vakaras. Šiuo metu patalpas laikinai gavo Zemgalės skautų štabe.

j. v.

KARIUOMENĖS GYVENIMAS

SVEIKINAME JAUNUOSIUS KARIUS, ATVYKUSIUS ATLIKTI GARBINGIAUSIĄ PILIEČIO PAREIGĄ!

REKOLEKCIJOS KARIŪNAMS IR ASPIRANTAMS. Kovo 1 ir 2 d. d. kariūnams ir aspirantams buvo suruoštos 2-jų dienų rekolekcijos, kurias vedė kun. Abraitis. Kovo 1 d. rekolekcijų daliniai A. Panemunės parapijos bažnyčioje po popietinės konferencijos atliko išpažintį, o kovo 2 d. šančių įgulos bažnyčioje dalyvavo pamaldose ir bendrai priėmė šv. Komuniją. J. N.

Pirmaisiais baigę sanitarijos puskarininkių mokyklą: gr. Bronius Mockevičius ir gr. Bronius Bitaitis

1. HUSARŲ D. L. E. K. J. RADVILOS PULKAS. Vasario 29 d. mokomąjį eskadrono ir mokomosios kalvės laidos baigė kursą. Kovo 1 d. mokomame eskadrono buvo paskelbtas baigimo aktas ir įteikti pažymėjimai. Mokomąjį eskadroną I-ju baigė 1 esk. eilinis Petras Junevičius, II-ju to pat eskadrono eilinis Adolfas Janiūnas. Kalvių mokomąją I-ju baigė sunk. kulk. esk. eilinis Juozas Žibikas, II-ju tech. esk. eilinis Motiejus Remeikis. Baigę pirmaisiais ir antraisiais pakelti į grandinio laipsnį ir apdovanoti.

Po akto paskelbimo ir pažymėjimų įteikimo, dalyvaujant pulko vadui, eskadronų vadams, lektoriams, instruktoriams ir eskadronininkams, mokomojo eskadrono klasėje buvo bendri pietūs. Pietų metu pulko vadas ir eskadrono vadas pasakė kalbas. Mokinių vardu žodį tarė ir viršininkams bei instruktoriams už suteiktas žinias padėkojo I-ju baigęs mokomąjį esk. grandinis Petras Junevičius. Pietų metu griežė pulko dūdų orkestras. Taip pat tų pačių mokomiečių, j. ltn. Eidimtui vadovaujant, pietų metu buvo padainuota linksmų dainų. A. G-nius

KARIŪNAI K. ATISISVEIKINO SU 9. PĖST. PULKU. Vasario 24 d. pulke stažavusieji kariūnai kandidatai surengė atsisveikinimo šiušinį. Programoje skambėjo linksmi kupletai, muzika, solo ir choro dainos. Šiušinio klausėsi pulko vadas, švietimo vadovas, daug karininkų ir likt. puskarininkių su šeimo-

mis. Kareiviams įėjimas buvo laisvas, užtat visi turėjo progos jame dalyvauti.

Kariūnams iš pulko išvažiuojant, su jais atsisveikino pats pulko vadas gen. št. plk. Gaušas, savo kalboje pabrėždamas gero karininko uždavinius bei privalumus ir padėkojo jiems už gražias dainas, kurios pulke prigijo, ir už gerą įtaką, kurią kariūnai darė pulko kariams savo pavyzdžiu kultūrinėje srity.

Gr. A. Stukas

NAUJOKAI IŠVYKO BLAIVŪS. Vasario 29 d. Utenos aps. naujokai išvyko į kariuomenę visi blaivūs.

Išsirikiavus naujokams prie komendantūros, karo komendantas tarė žodį, pabrėždamas, kad uteniškiai 1919—1920 m. narsiai kovojo ir su pasiryžimu laimėjo laisvę. — Aš tikiuos, — sakė komendantas, — kad ir jūs eisite pirmakūnų pėdomis ir atliksite savo pareigą. Apskrities gydytojui apklausinėjus naujokus, ar nėra sergančių, pasirodė, kad iš 400 žmonių atsirado vos pora ligonių.

Šiais metais iš Utenos apylinkės į kariuomenę labai daug jaunuomenės stojo savanoriais, daugiausia šauliai ir šiaip gyvesni jaunuoliai. Jon. Si-das

5. P. D. L. K. KĘSTUČIO PULKAS. Kovo 2 d. pulkas šventė 21 metų savo sukaktį.

Kovo 1 d. atvyko naujokai. Iš atvykusių naujokų matyti, kad vykstant į kariuomenę jau beveik išnyko paprotys girtuokliauti ir triukšmauti. Iš šiais metais atvykusių naujokų neatsirado nė vieno girto. Pulko vadas atvykusiems naujokams tarė keletą žodžių.

Naujokai greit naujose gyvenimo aplinkybėse apsirato ir dabar kareivinėse skamba dainos, muzika ir juokas.

Gr. L. Kančauskas

PAJUOSTĖS ĮGULA. Kovo 1 d. suruošė ekskursiją į Panevėžio fabrikus. Ekskursijoje dalyvavo karininkai, likt. puskarininkiai, civ. tarnautojai ir kareiviai. Aplankė „Lietuvos Muilo“, „Maisto“ ir „Mielių“ įmones. Ypač „Lietuvos Muile“ ir „Maiste“ kariai buvo maloniai sutikti ir supažindinti su fabriku įrengimu ir gamyba.

„Lietuvos Muilas“ visiems kariams davė savo gaminių, „Maistas“ pavaišino kumpių, šviežiom dešrelėm ir agurkais.

Psk. Z. Andrulis

VARNIŲ ĮGULA. Neseniai Varnių įgulos karininkams ir likt. puskarininkiams karo aviacijos atstovas skaitė paskaitą iš aviacijos gyvenimo. Prelektantas aiškiai apibūdino aviacijos svarbą karo metu, kodėl lenkai pralaimėjo karą ir kokiais mes turim būti. Vasario 28 d. mjr. Jančys skaitė paskaitą iš šarvuotųjų gyvenimo, kuris aiškiai apibūdino kiekvienos valstybės šarvuotųjų rūšį.

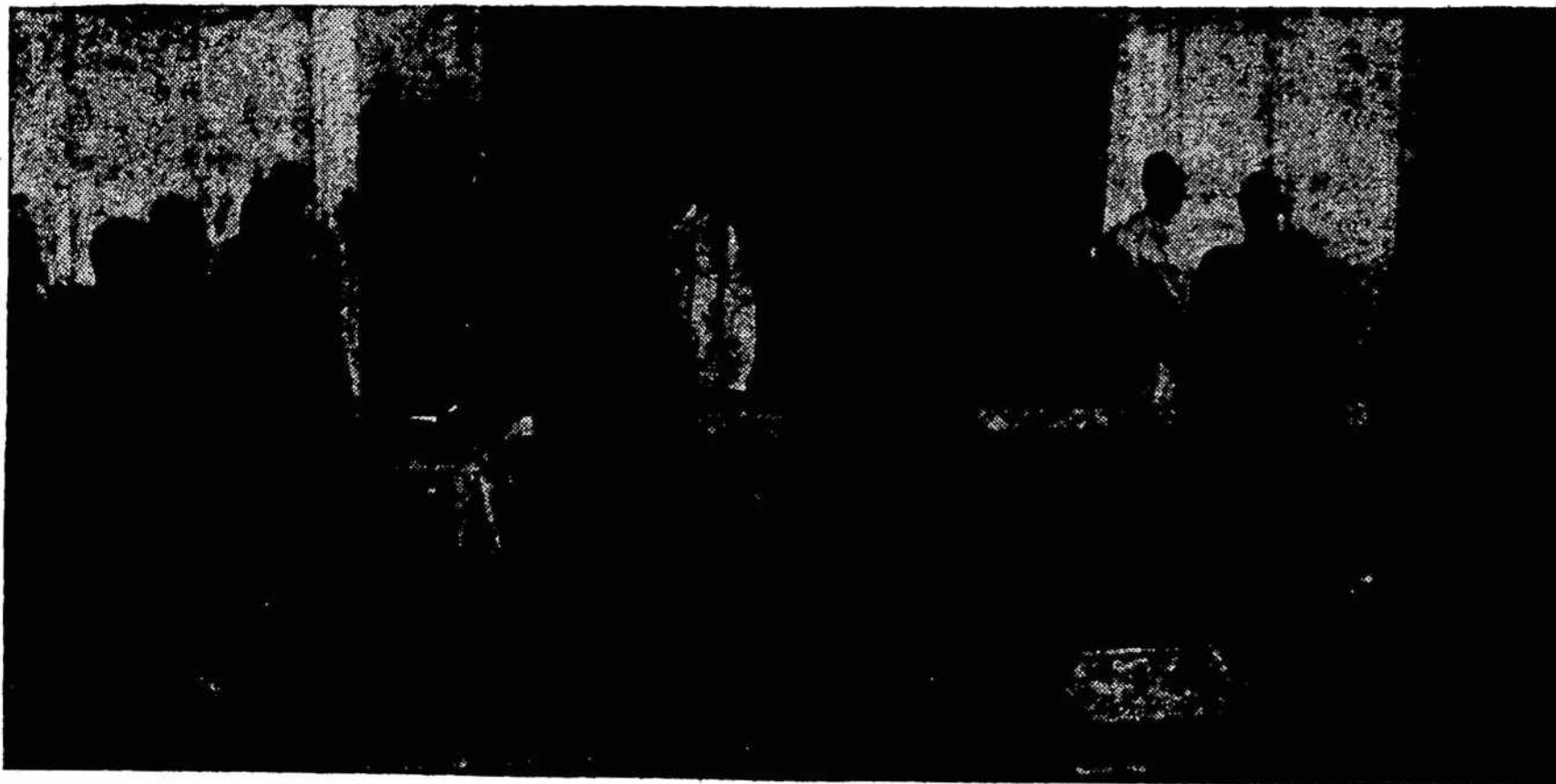
Kovo 1 d. į Varnių įgulą atvyko jaun. kareiviai. Iš atvykusiųjų visi švariai apsirengę, blaivūs ir tvarkingi.

San. psk. M. Grinius

GEDIMINĖNŲ PULKAS. Vasario 26—27 d. d. įvyko 1. PP mokomosios kuopos egzaminai. Pirmuoju išlaikė Borisevičius Vytautas, antruoju Kazlauskas Antanas. Abu apdovanoti laikrodžiais ir visi išlaikę pakelti į grandinio laipsnį.

Pirmosiomis jaunųjų kareivių dienomis, atvykus į dalį

Sanitarijos puskarininkių egzaminai

Vasario 28 d. 12 val. iškilmingai buvo įteikti pažymėjimai. Prieš pažymėjimų įteikimą pulko vadas pasakė kalbą. Po to buvo bendri pietūs, kuriuose dalyvavo pulko vadovybė ir kitų svečių.

Psk. Noreika Alf.

ZOKNIAI. Vasario 27 d. karo aviacijos kariai aplankė Šiaulių valstybinį teatrą, kur buvo vaidinama Vaičiūno „Naujieji žmonės“.

Įgulos kariai labai pamėgo atliekamą laiką praleisti prie radijo aparatų. Dabar visų įgulos dalinių kariai įsitaisė radijo aparatus.

N. kuopos kariai, grįžus iš mokomosios kuopos į kuopą gr. Narkevičiui, geram akordiono griežikui, sudarė orkestrelį, kuris atliekamu laiku savo muzika linksmina karius.

J. psk. Pacevičius

SEREDŽIAUS ĮGULA. Ryšių būrys už suaukotus pinigus pirktą šautuvą įteikė bataliono vadui. Šautuvas buvo iškilmingai įteiktas.

B-no vadas šautuvą perdavė saugoti būrio vadui. Ši auka yra ypač brangi, nes būrys, būdamas mažas, savo išgalėmis įstengė atlikti didelį darbą. Tai gyvas pavyzdys kitiems daliniams.

San. psk. Grigoras

2. ULONŲ L. D. K. BIRUTĖS PULKAS. Vasario 22 d. ulonų šeimą ištiko skaudi nelaimė. Sprogus šautuvinei granatai, žuvo mokomojo eskadrono eilinis Juozas Radzevičius.

Vasario 29 d. mokomasis eskadronas išleido naują laidą, kurią pirmuoju baigė eil. J. Beržinis, antruoju eil. Br. Mikėlionis ir trečiuoju eil. A. Šatraitis. Pirmieji du geriausiai baigę apdovanoti laikrodžiais ir visi trys geriausiai baigę pakelti į grandinio laipsnį.

N. Miežlaidis

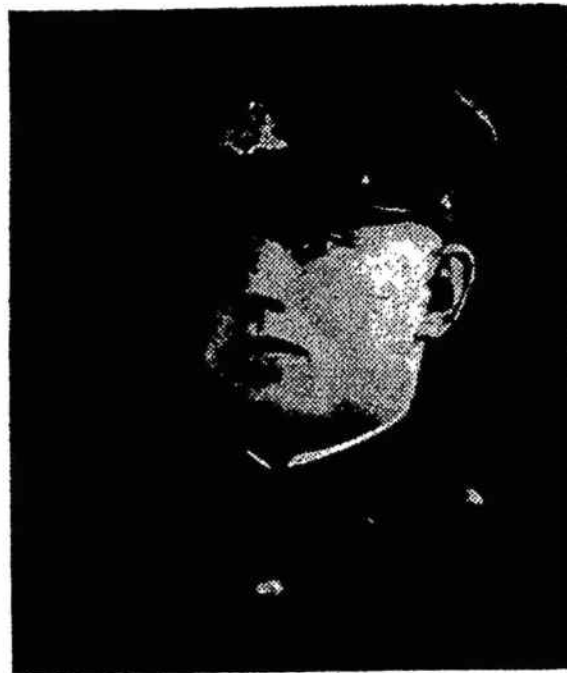
ŠARVUOČIŲ RINKTINĖ. Vasario 25 d. ltn. Tumas laikė paskaitą „Atsargos karių pareigos“. Jis vaizdžiai apibūdino atsargos karių svarbiausias pareigas. Pabrėžė, kad atsargos kariai turi ne tik nepamiršti karinio auklėjimosi, bet turi būti švyturys jaunajai kartai.

Liktiniai puskarininkiai ruošiasi radijo pusvalandžiui. Kpt. Ambraziūno vadovaujami, beveik kasdien mokosi dainų.

J. psk. Bal. Brazdžionis

NAUJOKŲ IŠLEISTUVĖS. Vasario 24 d. Aukštelkų 40-tas šaulių būrys išleido du šaulius į kariuomenę (A. Šliurpą ir A. Pocių). Moterų skyrius pradžios mokykloje suruošė išleistuvių arbatėlę, kurioje dalyvavo šauliai ir šaulės.

Z. Gudžiūnaitė

Eil. A. Partikas, pirmuoju baigęs karo policijos mokyklos mokomąjį būrį

RADVILIŠKIO ĮGULOS liktiniai puskarininkiai yra labai pamėgę šachmatus. Dabartiniu metu tarp įgulos likt. puskarininkių eina turnyras, kur vos keli % yra nedalyvaujančių. Minėto turnyro tikslas įgyti įgulos šachmatų meisterio vardą ir sudaryti iš geriausiųjų stiprią įgulos komandą, o vėliau manomą pasikviesti rugtynėms kitų įgulų likt. puskarininkius.

ŠAULIŲ GYVENIMAS

UNIVERSITETO ŠAULIŲ BŪRYS. Vilniaus Universiteto V auditorijoje įvyko studentų susirinkimas, kuris nutarė steigti Vilniaus universiteto šaulių būrį. Šaulių reikalais kalbėjo ats. j. ltn. P. Jakubka ir ltn. Maknys. Išrinkta komisija, kuri įsteigs šaulių būrį. Į ją įeina: P. Jakubka, Čelkis ir Kojelis.

NAUJAS MOTERŲ ŠAULIŲ BŪRYS Ignalinoje įsikūrė šaulių moterų būrys, kurio tarybą sudaro p. Vidugirienė (vadė), mokyt. Dalmotienė, mokyt. Dulkytė, p. Maldžiūnaitė ir p. Jarmalytė, o kontrolės komisiją sudaro p. Noršienė, Lipeikienė ir Motkinėnienė.

ŠIAULIUOSE ĮSTEIGTAS ŠAULIŲ AVIACIJOS SKYRIUS. Steigiamasis skyrius susirinkimas įvyko vasario 24 d. Zokniuose. Skyriaus vadu paskirtas šaul. kpt. Švarplaitis. Į susirinkimą atsilankė iš karo aviacijos dalinių karininkai, puskarininkiai ir civiliai tarnautojai. Skyriui sutvirtėjus, bus stengiamasi gauti lėktuvą ir pradėti skraidymą bei sklandymą. Tame pat susirinkime skyrius išsirinko ir valdomuosius skyriaus organus.

A. P.

DOTNUVOS AMATŲ M-LOS ŠAULIAI MOKSLEIVIAI įsteigė savo būrio skaityklą, į kurią pareina dešimt laikraščių, jų tarpe trys dienraščiai.

PAVYZDINGŲ ŠAULIŲ APDOVANOJIMO TRADICIJA. Šiaulių miesto šaulių kuopos šauliai jau antri metai vykdo pavyzdingų šaulių apdovanojimo įvairiomis dovanomis tradiciją. Metiniame susirinkime šiemet apdovanoti aštuoni šauliai, geriausiai atlikę visas šaulines pareigas.

UTENOS RINKTINĖS ŠAULIŲ NAMUOSE atidaromas kino teatras.

JURBARKO ŠAULIŲ KUOPOS štabas, muitinės v-kui Vl. Kazlauskui sutikus, įsikūrė muitinės patalpose. Kariniam rengimui, sportui, vaidinimams ir susirinkimams išnuomota „Saulės“ D-jos salė.

KETURIS ŠIMTUS KNYGŲ IR KE- LIS ŠIMTUS ŽURNALŲ PADOVANOJO Vilniaus šaulių rinktinei iš savo knygyno šiaulių m. 34-tas šaulių būrys. Šakių moterų šaulių būrio taryba paaukojo 50 litų.

KURSAI MOTERIMS ŠAULĖMS. Vasario 25 d. Kazlų Rūdoje prasidėjo vietos moterų šaulių būrio kursai šaulinei programai išėiti. Tą dieną mokyt. Samuolytė skaitė paskaitą „Moters vaidmuo tautos gyvenime“ ir mokyt. Grigaitis — „Šaulių S-ga, jos tikslai ir uždaviniai“. Kursai vyksta šeštadieniais ir sekmadieniais.

NAUJOJE VILNIOJE ĮSISTEIGĖ ŠAULIŲ BŪRYS. Vasario 24 d. steigiamajame susirinkime dalyvavęs Vilniaus rinkt. vadas plk. Kaunas pateikė šaulinio darbo nurodymų. Naujoji būrio taryba rūpinasi būrio seklyčia ir sporto klubu. Būrio vadu paskirtas šaulys Brazauskas. Mokyt. Kreivėnas suorganizavo būrio chorą.

SUAKTYVINAMA KOVA SU ALKOHOLIO VARTOJIMU. Vasario 27 d. šaulių S-gos vadas plk. Pr. Saladžius s-gos štabe buvo sukviestas organizacijų atstovų pasitarimą, kuriame aptarti kovos būdai ir priemonės su girtavimu. Išrinkta 12 asmenų komisija, kuri parengs kovos planą.

ŠAULIŲ CHORŲ VEIKIMO TAI- SYKLĖSE, paskelbtose įsakyme šaulių Sąjungai Nr. 11, nusakyta šaulių chorų tikslai, chorų santvarka, dirigento pareigos, dalinio vado, choro vadovybės, choro dalyvių pareigos ir kt.

KAUNO RINKTINĖS MOTERŲ ŠAULIŲ VADE paskirta šaulė Anelė Kundrotienė.

VILNIAUS KRAŠTE į šaulius stoja ne tik jaunimas, bet ir senesniojo amžiaus žmonės. Tačiau būdinga, kad yra

vieta, kur žmonės negali atsikratyti okupantų įkvėptos baimės ir tuo tarpu laikosi atsargiai.

SEDOS ŠAULIAI veiklūs ir turi įsigiję turtą. Miestelyje pasistatė gražius didelius mūrinius namus. Gerai veikia šaulių ugniagesių komanda.

VILNIAUS ŠAULIŲ BŪRIŲ ATSTOVŲ SUVAŽIAVIMAS įvyko vasario 25 d. paštininkų rūmuose. Suvažiavimą atidarė Vilniaus šaulių rinktinės vadas plk. Kaunas. Į rinktinės tarybą išrinkti: Vilniaus burmistras K. Stašys, apskrities viršininkas Šlepetys, red. Mackevičius, A. Krutulius, Mačernis ir kun. Čibiras. Į kandidatus: Burokas, Pimpė ir Rimdžius. Revizijos komisijon išrinkti: kun. Vaišutis, adv. Juknevičius ir mjr. Petkevičius. Į garbės teismą: kun. P. Bielauskas, R. Bagdonas ir Vl. Narbutas. Garbės šauliu išrinktas Vilniaus burmistras K. Stašys.

M.

PIRMAS LIETUVIŠKAS ŠIUPINYS VILNIUJE. Vilniaus šauliai geležinkelininkai surengė pirmąjį lietuvišką šiupinį. Programoje dalyvavo vilniečiai ir kauniečiai. Buvo įvairios dainos, šokiai, kupletai. Programa buvo linksmą ir įdomi. Šiupinys įvyko savo salėje, kuri pilna buvo svečių.

M.

ŠAULIŲ GELEŽINKELIEČIŲ ATSTOVŲ SUVAŽIAVIMAS VILNIUJE. Vasario 25 d. Vilniuje įvyko geležinkelių šaulių rinktinės atstovų ir atstovių suvažiavimas. Susirinkimą atidarė XXII rinktinės vadas plk. ltn. Balsys. Pirmas kalbėjo susisiekimo ministras Masiliūnas, kuris savo kalboje apibūdino dabartinius sunkius laikus ir šaulio pareigas. Po to kalbėjo šaulių Sąjungos vadas plk. Saladžius, kuris nurodė šaulio pareigas ir uždavinius atgautame Vilniuje.

Į naująją tarybą įėjo plk. Kutka, Svoitelis, Jakaitis, Kripas, inž. Tursa ir Mikuckas. Į rev. komisiją išrinkti: Zubrys, Savickas ir Kizlauskas. Į garbės teismą: min. Masiliūna, Jankevičių ir Račkauską.

Tuo pačiu laiku buvo ir šaulių geležinkelių atstovių suvažiavimas.

M.

KAS NAUJA LIETUVOJE

ĮTEIKTOS LITERATŪROS PREMIJOS. Vasario 2—4 d. buvo įteiktos visos šįmet paskirtos premijos. Vasario 2 d. premiją įteikė Ukmergės miesto visuomenė rašytojui A. Vaičiulaičiui. Ta proga buvo surengtas literatūros vakaras, kuriame savo kūrimus paskaitė premininkas ir J. Paukštelis, P. Cvirka, K. Zupka ir K. Boruta. Vasario 3—4 dienomis literatūros šventė buvo Vilniuje. Surengtas didelis literatūros vakaras, kuriame kūrimus paskaitė B. Brazdžionis, P. Cvirka, S. Neris, A. Miškinis, O. Miciūtė ir k. Kitą dieną universiteto salėje buvo premijų įteikimas. Įteikta valst. premija Bern Brazdžioniui, Sp. Fondo — V. Krėvei, Katalikų Veikimo Centro — P. Vaičiūnui ir J. Paukšteliiui, Spindulio — A. Venclovai, Raudonojo Kryžiaus — S. Zbarskui, o taip pat Katalikų Mokytojų S-gos premijos už pedagoginę literatūrą mokytojams A.

Šerkšniui ir J. Laužikui. Buvo paskaityta kūrimų, padainuota. Posėdžiui pirmininkavo Liudas Gira. Tarp kitų kalbėjo Vilniaus universiteto rektorius prof. Biržiška.

PAMINKLĄ VYSK. VALANČIUI jo 65 mirties sukakties proga rengiasi statyti Telšių gimnazija, kurios šefu ir yra vysk. Valančius. Komitetą sudaro aukštieji Telšių pareigūnai.

DALIS LIETUVOS JŪRININKŲ, sumažėjus mūsų prekybiniam laivynui ir pasunkėjus jūrininkavimo sąlygoms, perėjo dirbti į svetimus įvairių valstybių laivus.

GYVA VEIKLA VILNIAUS TEISMUOSE. Per du pirmuosius šių metų mėnesius Vilniuje jau išspręsta 2.000 bylų.

AMERIKOS LIETUVIAI GAUSIAI ŠELPIA VILNIEČIUS. Be daugelio sudėtinių aukų, šiomis dienomis Amerikos lietuvis darbininkas Jonas Biekša, kilęs iš Valkininkų apskrities, paskyrė 550 dolerių, už kuriuos turi būti nupirkta Vilniaus paskolos lakštų ir išdalinta jo giminėms Vilniaus krašte.

TURNIŠKIŲ ELEKTROS STOTIES STATYMU susidomėjo užsieninės firmos ir nori paimti jos statymo koncesiją.

DAUG KONTRABANDOS VILNIAUS PASIENYJE. Pasiienio policija Valkininkų rajone per trumpesnę kaip mėnesio laiką sulaikė kontrabandos už 108.533 litus. Be to, sulaikyta nemažai asmenų, kurie mėgino pereiti į Lietuvos pusę iš buvusios Lenkijos.

LIETUVOS AERO KLUBAS AUGA. Šiuo metu yra įsisteigę jau keturi LAK skyriai — Biržuose, Ukmergėj, Panevėžy ir Zarasuose.

MUZIŲ D-JOS SUVAŽIAVIMAS Vilniuje buvo III. 1—2 dienomis. Svarstyta dainų švenčių klausimai Vilniuje, konservatorijos steigimą ir t. t. Į naują valdybą išrinkta: N. Martinonis, K. Kaveckas, J. Sinius, Krutulius ir Mikulskis.

SUMAŽINTA LAIKRAŠČIŲ. Taupumo sumetimais uždaryta keliolika laikraščių, kurių leidimas neturėjo ypatingos reikšmės, o daugelis buvo net paraleliai kitiems platesniems laikraščiams.

AUKŠTAGIRIO SKLANDYMO MOKYKLA. Su Vilniaus kraštu mums atitekusi buv. lenkų sklandymo mokykla Aukštągiryje bus mūsų sklandytojų mokykla. Ji yra patogioje vietoje, 8 klm. nuo Vilniaus, neblogai įrengta ir turi 50 ha žemės ploto.

PLUNGĖJE GAMINS UGNIAGESYBAI PRIEMONES. Kučinskio ir Pabedinskų audimo įmonė Plungėje gamins žarnas ugniagesybai. Tuo reikalu rūpinasi ugniagesių centro valdyba.

AMERIKA PRIIMA DALĮ ATBĖGELIŲ. Šiomis dienomis per Amerikos konsulatą Lietuvoje pranešta, kad į Amerikos Jungtines Valstybes bus įleista iš Lietuvos 300 atbėgelių. Netrukus tokių leidimų bus daugiau.

IŠ ŠIAULIŲ VALST. TEATRO GYVENIMO. Pavasariop šiaulių valst. teatras lankys šiaurės Lietuvą, o taip pat ir Vilniuje turės keletą spektaklių. Per vasario mėnesį teatras turėjo pajamų už spektaklius daugiau, negu Kauno v. drama. Spektaklius per tą laiką apilankė apie 11.000 asmenų.

Dalies išdininkas

KARINĖS ŽINIOS

KILNOJAMAS AERODROMAS. Žurnale „Technika ir Ūkis“ rašoma, kad Ž. Amerikoje išbandytas autosunkvežimis, turįs remonto dirbtuves, elektros apšvietimui įrengimus ir radijo stotį. Tai tikrai yra „kilnojamas aerodromas“, nes sunkvežimis gali važiuoti bet kuriais keliais ir lengvai nuvažiuoti prie lėktuvo priverstino nutūpimo vietos per avariją. Sunkvežimio įgulą sudaro 5 mechanikai. Sunkvežimio kėlimo galia — apie 12 t. Sunkvežimį pastačius ant pontonų, jis gali aptarnauti taip pat ir hidroplanus. Toks kilnojamas aerodromas, aprūpintas dirbtuvėmis, šviesosvaidžiais ir radijo stotimi, bus naudingas karo aviacijai.

STEIGIAMA LATVIJOS KARIUOMENĖS ŠOFERIŲ MOKYKLA. Latvijos ministrų kabinetas vasario 13 d. priėmė įstatymą, kuriuo prie kariuomenės štabo steigama kariuomenės šoferių mokykla. Mokyklos steigimo nuostatus ir programą tvirtina kariuomenės vadas. Mokyklos uždavinys paruošti kariuomenei automašinių tarnybai reikalingus šoferius ir šoferius-mechanikus.

Mokyklos kursas truks šoferiams — 1 metus ir mechanikams 2 metus.

Į mokyklą priimami savanoriai ne jaunesni kaip 17 metų ir ne vyresni kaip 20 metų. Mokyklos auklėtiniai laikomi kaip tikrosios tarnybos kariai ir gaus visą aprūpinimą.

Sėkmingai baigę mokyklą ir geresnio išsilavinimo gali būti paliekami kariuomenėje kaip instruktoriai specialistai, o kiti paleidžiami į atsargą ir jiems mokslo metas įskaitomas į karo tarnybos laiką.

NAUJI AMERIKIEČIŲ MINOSVAIDŽIAI. Amerikos žurnalo „Infantry Journal“ žiniomis, ž. Amerikos J. Valstybių kariuomenė ginkluojama 81 mm ir 60 mm minosvaidžiais. 81 mm minosvaidis sveria 62 kg, aptarnaujamas j. puskarininkio ir 6 eilinių. Jie neša minosvaidį ir šaudmenis. Tai visa sveria 161 kg. Šis minosvaidis yra bataliono ginklas. Kuopoms duodamas lengvesnis, tik 17,9 kg svorio 60 mm minosvaidis. Jį aptarnauja j. puskarininkis ir 4 eiliniai, kuriems tenka nešti 86,9 kg svorio ginklą ir šaudmenis.

NAUJAS AMERIKIEČIŲ NAIKINTUVAS. Amerikos aviacijos fabrikuose pagaminta naujų vienviečių naikintuvų, ginkluotų 37 mm patrankėle ir 4 kulkosvaidžiais. Naujas lėktuvas labai greitas, lekia iki 640 km greičiu per valandą, veikimo spindulys iki 100 km. Naikintuvas gali pakilti iki 900 m aukštumo. Jis turi 12 cilindrų motorą, 1000 a. j. galingumo. Šis naikintuvas laikomas labai tobuliu lėkktuvu.

REDAKCIJOS ATSAKYMAI

J. Avyžiui. „Mykoliukas joja“ jau atsako vaikų poezijos reikalavimams, bet tik vaiko posakiai dar nevaikiški, pakenkė jiems prisitaikymas prie rimų. „Karys pasirengęs“ tiks. Kiti silpnesni. „Mūšis prie pilies“ rašytas K. Donio „Sniego karo“ pavyzdžiu, bet nutolta nuo tikrovės ir nebegauta to išpūdžio.

D. Kok. Tamsta temėgti noveliukštes rašyti vien iš praeities. Kadangi kiekvienam „Kario“ nr. tų kovų duoda narsieji vyrai ir apydažniai kiti prisiminimai, tai moksleivių skyriuj norime ko originalesnio, nuteikiančio ateities darbams, valią uždegančios ir pan.

A. Bolsevičiui — tas pats.

Tigrui. Visi šautuvų pirkimai nublanksta toje kriminalistikoje, kurie tiek prikišai į „Mokytojo obuolius“. Jei būtum teparašęs pusanthro puslapio vietoj aštuonių, gal šis tas ir būtų, o dabar — vienas ištesimas. Rašant visada reikia pagalvoti, ar tai reikalinga, gal ir be to bus aišku ir pagaliau — apie skaitančiųjų kantrybę.

Žalvyriui. Tamstos poemėlė buvo jau prie pačių premijuotinių. Dar reikia tik eilavimą tobulinti, įgauti geresnę formą. Skaityk, sek naująją literatūrą, nes, atrodo, turi gabumų, jau išmokai literatūriškai galvoti. Reikia tik darbo formai išstobulinti. Skaitymas turi būti atidus, pastebis ritmą, rimą, stilistines puošmenas, galvojimą.

Zevui. Tamstos sapnas nelabai įdomus todėl, kad jin sutalpinta visokios negalimybės. Ir karikatūroj turi būti protingas pagrindas, o pas Tamstą iš medžio padaromos ir geležinės šautuvo dalys (beje, šautuvai netiksliai nupiešti!) ir t.t. Pats ieškojimas ko nors originalaus — sveikintinas. Tikime, kad ir rasi šį tą.

A. G. Jeigu mėginate keturius galvosūkių sprendimus iš karto siųsti, vienas, aišku, bus pavėluotas. Kadangi dabar duodama nemaža laiko išspręsti, tad gali ir tolimiausių vietų suskubti laiku atsiųsti sprendimus. Pavėluotų sprendimų niekam nebeįskaitysime.

Stasiui Kubiliūnui. Iki birželio 1 d. galima pratęsti mokėjimą. Surinkę 10 metinių prenumeratų gali gauti nemokamai „Kari“ visiems metams. Surinkę 5 metines prenumeratas, gali gauti 6 mėnesiams.

A. Grucei. Tamstos pastabos yra rimtos ir todėl tokios priimamos dėmesin.

K. Balčiūnui. Atsiųsti dalykėliai netiks. Už tinkamus ir įdėtus rašinėlius brangiau mokame, negu Tamsta pats įkaino.

GALVOSŪKIAI

GALVOSŪKIO NR. 6 SPRENDIMAS

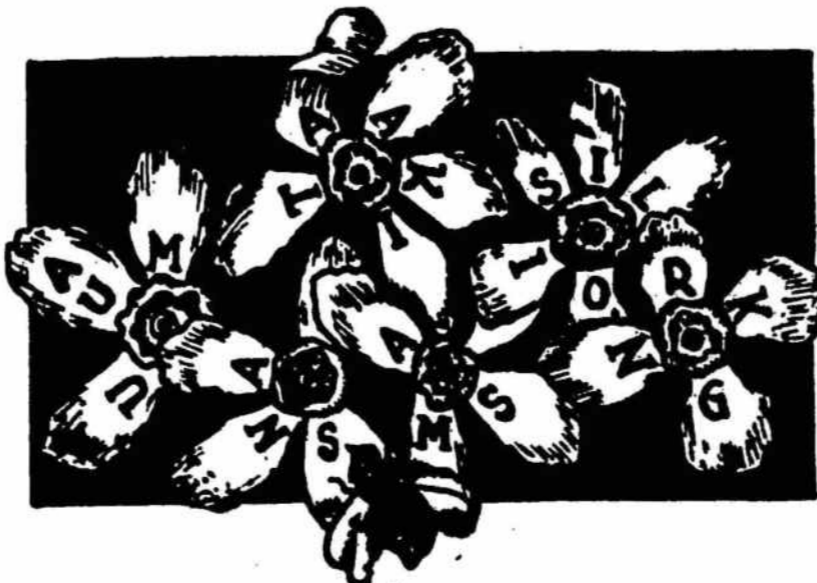
Majoras	Sekminės
Ulonas	Pirtis
Kudirka	Gegužės
Gandras	Rikiuotė
Labirintas	Vynas
Palanga	Kęstutis

Brūkšnelių vietoje įrašytas šis šūkis: „Malonu ir garbinga mirti už Tėvynę“.

Gerai išsprendė ir gauna po 2 taškus: 1) R. Ribikauskas (K.), 2) psk. Dičiūnas (1. KP), 3) eil. Pr. Karalius (1. KP), 4) J. Parodnevičius (P.), 5) P. Lakickas (Mr.), 6) j. k. K. Spetyla (4. PP), 7) gr. J. Bulovas (4. PP), 8) Alf. Jusevičius (K. Av.), 9) J. k. V. Elnio-nis (4. PP), 10) gr. J. Žemaitis (4. PP), 11) j. psk. Adukevičius (4. PP), 12) psk. L. Niūniava (K. Av.), 13) J. Zavadskas (K.), 14) V. Baltušis (P.), 15) psk. Kelmelis (2. AP), 16) psk. M. Antaniškis (4. PP), 17) gr. J. Stasiulaitis (2. AP), 18) psk. Z. Bačanskas (9. PP), 19) Br. Dlungauskas (Vlk.), 20) eil. S. Kmita (K. Lg.) 21) Č. Kriaučiūnas (Žsl.) 22) gr. A. Šaulys (4. AP), 23) j. psk. Pr. Juzutis (PAR), 24) psk. Kriščiūnas (2. AP), 25) psk. Skuodis (III gr. R) 26) J. S. (K. T. Št.), 27) A. Pakėnas (P.), 28) eil. T. Bendinskas (1. InžB), 29) ats. j. psk. V. Dalangauskas (Grnk.), 30) V. Einoris (B.), 31) G. Šukys (B.) 32) Z. Gobis (P.), 33) P. Pupienis (Jd.), 34) L. Žiaunys (Rd.) 35) J. Greičius (Žg.), 36) vrš. F. Alekna (3. PP), 37) gr. Pr. Masilionis (2. AP), 38) psk. Prielaišas (IIIgrR), 39) A. Dzimidavičius (Ob.), 40) S. Ciplickas (Rd.), 41) M. Žulys (Rd.), 42) A. Gruce (Tr.), 43) T. Kairiūkštis (K.), 44) P. Dirsė (Uk.), 45) A. Žaldokas (P.).

Tik patenkinamai išsprendė ir gauna po 1 tašką: 1) H. Kontrimavičius (1. PP), 2) Alg. Žilinskas (B.), 3) J. Lissauskas (Mž.).

GALVOSŪKIS NR. 10 (Vert. 1 tšk.)

Bitės ėjimu perskaityti vieną posakį.
R. Masiulionis

ŠACHMATAI

ŠACHMATŲ AUTOMATAI

Apie šachmatus yra sukurtos ištisos istorijos, legendos, pripasakota apie juos įvairių anekdotų, nepagailėta jiems net ištisų poemų, dainų ir pan. Paskutiniu laiku Prancūzijoje baigta gaminti ir filma, vardu „Šachmatininkas“. Šiai filmai paimtas epizodas iš barono von Kempelino gyvenimo. Be kitų sąmojingų mašinų bei automatų, Kempelinas buvo pagaminęs „šachmatų automatą“, kuriuo ypač labai pagarsėjo. Jo „automatas“ aplošdavo net stiprius tų laikų šachmatų mėgėjus. Vazinėdamas su šiuo savo šachmatų automatu po įvairius miestus, von Kempelinas apsilankė ir Petrapily. Čia juo susidomėjo imperatorienė Ekaterina. Šios tat kelionės istorija ir atvaizduota minimoj filmoj.

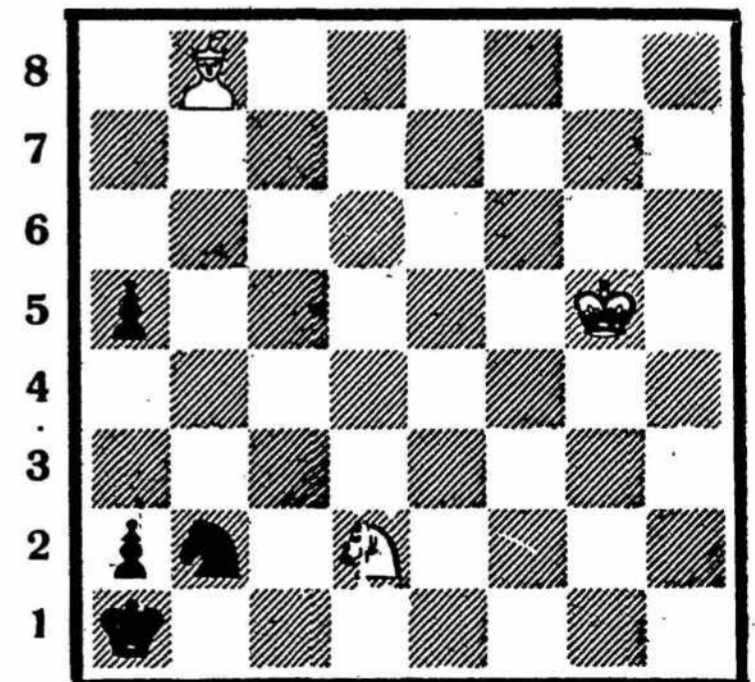
Kelia dėmesio klausimas, ar galima tikrenybėj sukonstruoti tokį mechanizmą, kuris nepaprastai sudėtingose šachmatų kombinacijose galėtų pavaduoti žmogaus protavimą. Begvildenant šį klausimą apskaičiuota, kad jau pirmuosius keturis iš abiejų pusių ėjimus partijoj galima sulošti net iki milijono būdų. Taigi, argi galima tokį mechanizmą sukonstruoti, kad jis į tokią daugybę galimų priešininko judesių turėtų tikslius atsakymus, Aišku, kad tai yra neįmanomas dalykas. Ir prieita išvados, kad von Kempelino mašinoj be abejo sėdėjo koks stiprus šachmatininkas, kuris, padedamas tam tikro sudėtingo mechanizmo, perstatinėdavo lentoje figūras.

Tiesa, neseniai miręs ispanas inž. Kveredo tikrai padirbo šachmatų automatą, sugebantį be priekaištų sulošti partijos pabaigą. Tačiau ir šio šachmatų automato „protavimo“ akiratis labai siauras. Jis, pav., tegali „lošti“ tokioj padėty, kai lieka karalius ir bokštas prieš karalių. Tuomet „robotas“ sistematiškai, darydamas pačius geriausius ėjimus, karalių įvaro į kampą ir bokštą užmatuoja.

Uždavinių sprendimų konkursas

UŽDAVINYS NR. 16 (12)

J. Jurksaičio — Kybartai

a b c d e f g h
Matas per 11 ėjimų

Uždavinių Nr. 16 (12) sprendimo konkursą baigiam, todėl dar kartą primename, kad dalyvaujantieji konkurse sprendimus turi prisiųsti ne vėliau kovo 15 d. Sprendimus rašyti trumpai — pirmas ėjimas ir paskui sekančieji variantai.

Senas Šaipokas jaunųjų tarpe

Eikit čia, vyrai! Aš esu senas kareivis ir mano žodis jums jaunikliams gali būti labai pravartus. Nors aš nei anam Didžiajam, nei šiam, gal būt, dar didesniaam, kare nesu dalyvavęs, bet kaip kare reikia dalyvauti jau žinau.

Jūs apie save kaip norite galvokite, bet mano ir aukštesniųjų viršininkų akimis žiūrint, jūs dabar esate ne kas kita, kaip žalia medžiaga. Kitaip tariant, civiliškas molis, kurį būrininkas dabar, rankas atsiraitojęs, minko, o skyrininkas vandeniu skiedžia. Jau tuoj iš jūsų pradės lipdyti kareivius. Aš irgi esu iš tokio pat molio. Ir kaip matot, vyrai, mano būrininkas turėjo neblogus nagus. Mane jis nulipdė pagal statutą. Pažiūrėkite į mano krūtinę. Krūtinė kaip tanketė! Pažiūrėkit į mano akis. Ypačiai į tą dešiniąją akį. Tai tikra sakalo akis. Ir gal teks jums laimė pamatyti, kokius ji stebuklus padaro šaudykloj! Čia, vyrai, yra būrininkų, kurie per penkis ar šešis mėnesius ir iš pelų maišo nulipdo kovotoją.

Taigi, išeina, kad jūs dabar esate šlapi, tiesiog skysti. Bet ir negreit dar pradžiūsite. Bet kai nulipdytas čia kareivis pradžiūsta, tai jis jau pasidaro sausas kaip parakas ir kietas kaip titnagas. Ir tada, brolyti, jis jau nebelinksta kaip karklas. Ir ožkos ant jo jau nebelaipioja. Mūsų nėra labai daug, užtat visi mes turime būti titnaginiai. Užtat jums dabar gal jau aišku, kodėl, kai aš einu, iš mano užkulnių kibirkštys pilasi. Ir kai jūsų užkulniai bus tokie pat kieti, kaip mano, irgi skels ugnį.

Eisime toliau. Nors kareivio titnaginis sprandas ir labai lengvai lankstosi, bet jis nuleidęs galvą nevaikšto. Karys galvą palenkia labai retai. Taikos metu — kai nori pažiūrėti ar batai nuvalyti, o karo

metu — kai sviedinys pro pakaušį lekia. Smulkiom kulkom jis visai nesilanksto. Karys ir šimtą litų pametęs į žemę nežiūri.

— Ką? Dėl šimto litų dabar aš vaikščiosiu susirietęs? — pasako senas karys.

Dabar aš jums draugiškai patarsiu visiems savo galvas pratuštinti. Tai reiškia, kad iš ten jūs visokius, iš namų atsivežtus, niekniekius išmestumėte. Mat, vyrai, šautuvas turi labai daug dalių. Kulkosvaidis dar daugiau. O viską reikia mažoj gal-

Kepurninko svajonė: kad taip visi kariai cilindrius dėvėtų!

voj sutalpinti: atskirai kiekvieną sraigtelį išdėstyti. Be to, dar visokios granatos ir kitos sprogstamos medžiagos labai daug vietos užima. O nuodingos dujos, kaip luizitai, iperitai, fosgenai ir difosgenai, jei galvoj nesandariai laikai, tai per naktį ir išgaruoja.

Taigi jūsų Marytės ar Onytės gal jums ir dovanos, jei savo galvoj joms vietos labai siaurai tepaliksitate. Tegu sau jos būna kur kamputy. Tiktai perspėkite, kad prie ginklų ir parako triukšmas kelti griežtai draudžiama.

Vakar girdėjau vienas jūsų skundėsi, kad rikiuotėj vaikščioti labai sunku. Aš ir pagalvojau, ką šis vyras būtų pasakęs, jei jis į aviaciją būtų pakliuvęs. Juk skraidyti dar sunkiau. Štai ir mano kojos! Jau nystėj jos irgi vaikščiojo kaip per šiaudus. Bet kokios jos dabar greitos! Bet jos greitos ne todėl, kad aš galėčiau pabėgti, bet kad bėgantį pavyčiau.

Senas eilinis Šaipokas

— Tokio gero skustuvo, kaip tavo, aš dar nemačiau.

— Taigi, neblogas...

— O kur tu jį, eidamas miegoti, pasidedi?

— Apatinių kelnių vidurinėn kišenėn.

— Tai laužas, o ne britva...

(PS)

Pirmosios j. kareivių valandos ir pirmieji rūpesčiai

SAVAITĖS APŽVALGA IŠ KĖSTUTĖNŲ RAJONO

Pereitą savaitę kėstutėnų rajone žymių permainų neįvyko. Šalčiui nemažėjant, keletas karių nušalo nosis, todėl dabar vaikšto jas apsirišę. Šiek tiek naujo — tai sporto srityje. Čia vienas didelis pašliužų sporto mėgėjas dalyvavo rungtynėse ir užėmė, jo paties žodžiais, gerą vietą. Tai buvo šeštoji vieta. Jei būtų buvę mažiau dalyvių — būtų užėmęs geresnę vietą, nes dabar buvo šeši.

Pulko knygų skaitymo čempionas per praėjusią savaitę perskaitė dvylika knygų. Tuo jis pastatė naują rekordą, nes ankstyvesnis jo paties rekordas buvo tik aštuonios knygos.

Rajone mėgstamiausia pasikalbėjimo tema: „Kas naujo? Kada atsarginiai važiuoja į namus?“ Kiekvieną rytą toks pasikalbėjimas įvyksta tarp štabe būdinčio raštininko ir kuopų raštininkų.

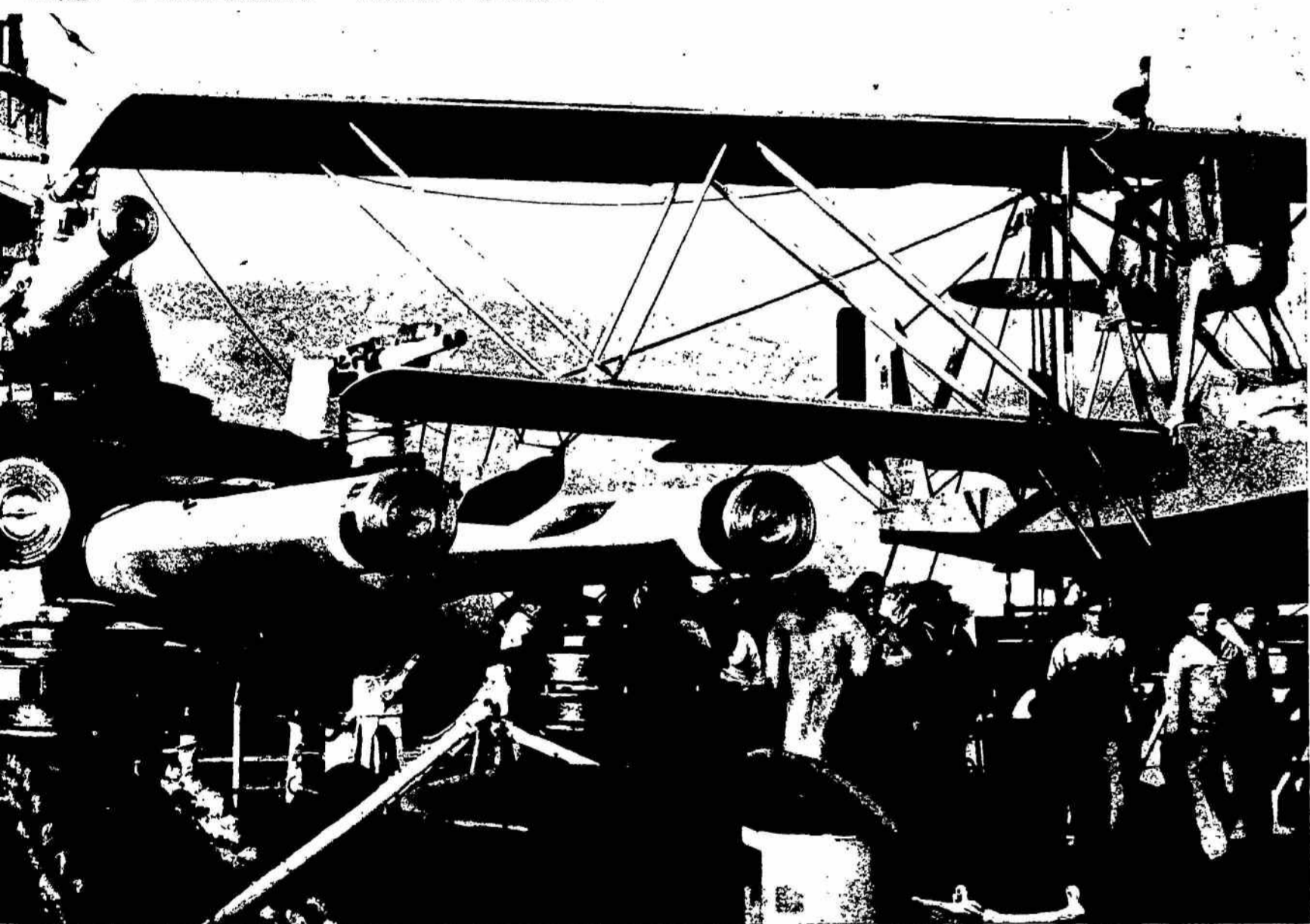
vrg.

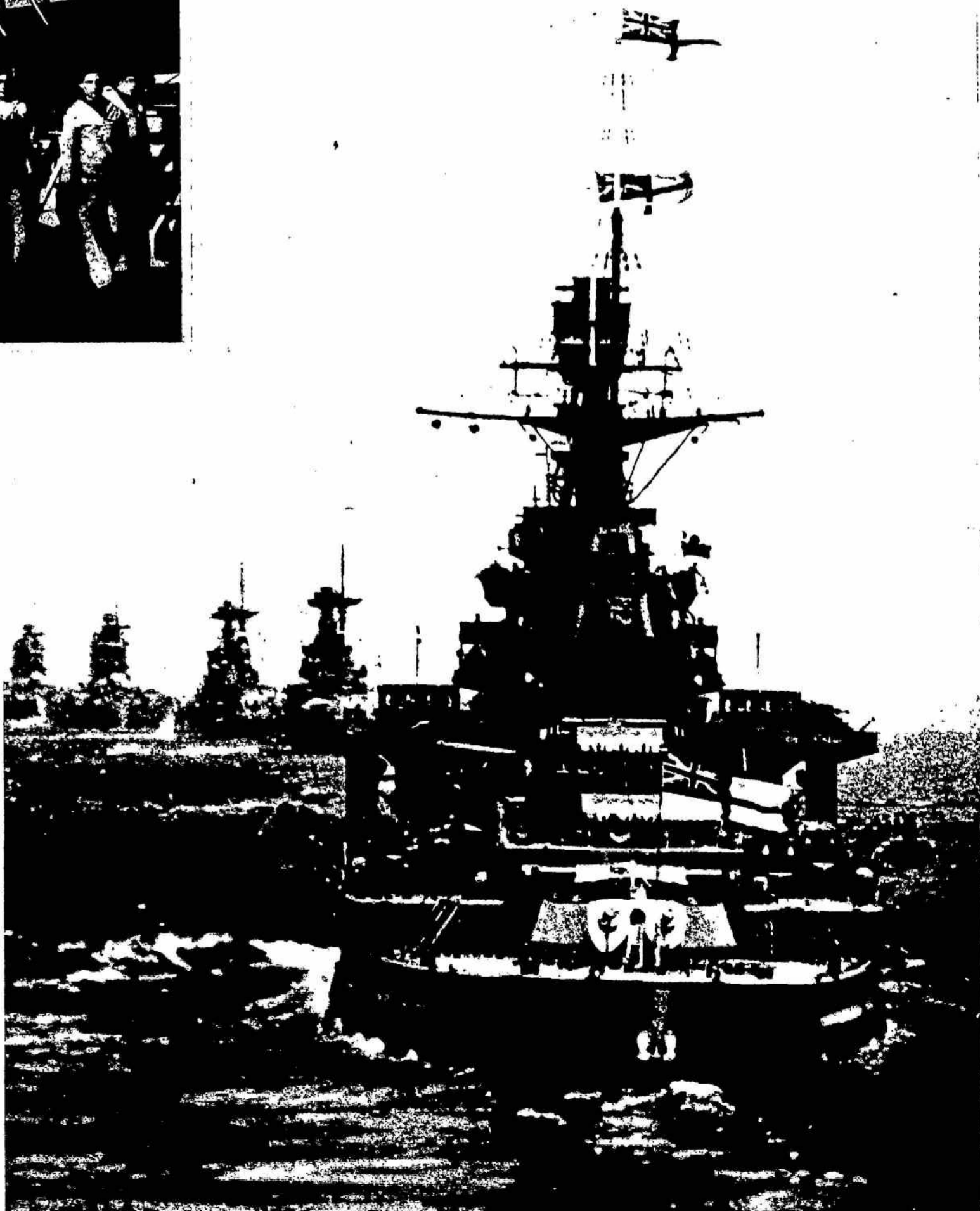
Smagu į kariuomenę išvažiuoti

Šaudmenų tiekimo arterijos Mažino linijos požemiuose. — Vokiečių kariai Vakarų fronto apkasuose. — (Dešinėje) Zigfrido linijos įtvirtinimai Vakaruose. — Vokiečių kulkosvaidininkai fronte. — Karo ugnis Suomijoje

Vakarų fronto kovotojai. — Italų karo laivai pasirengę. —
Švedų raitininkai pasienyje. — Karo laivai laukia
įsakymo — 20 mm prieštankinis šautuvas

Lietuvės moterys
Valkininkuose

Šaliai žiemiškam
horizonte

Nr. 10 (1090). 1940. III. 7.

**Lietuvos karluomenės
savaitinis laikraštis**

Kaunas, Miškų g-vė 18, „KARYS“
Telef. per Kar. Št. 56

Leidžia
Kar. Št. Spaudos ir šviet. Skyr.
Redaktorius
kpt. Simas Urbonas

Honorarų gauti ir kitais reikalais re-
dakcija ir administracija priima ketvir-
tadieniais, penktadieniais ir šeštadi-
niais. Išimtis — atvykusiems iš provin-
cijos

Prenumerata: puskarininkiams,
kareiviams ir moksleiviams metams —
5 lt., 6 mėn. — 3 lt., 3 mėn. — 2 lt.
Visiems kitiems metams — 6 lt., 6 mėn.
— 4 lt., 3 mėn. — 2 lt., Užsienyje be
Latvijos ir Estijos, dvigubai

Spaudžia „Spindulio“ B-ovės sp. Kaune

Viršelyje 1 psl. — O. Milaševičiaus nuotr.

Kaina 30 ct.

89 39 303